

HRISTOS I NJEGOV ZAKON

IZDANJE ZA UČITELJE

april, maj, jun 2014.

Sadržaj:

1. Zakoni u Hristovo vreme	5
2. Hristos i Mojsijev zakon	11
3. Hristos i verski običaji	17
4. Hristos i Zakon u Propovedi na gori	23
5. Hristos i Subota	29
6. Hristova smrt i Zakon	35
7. Hristos, svršetak Zakona	40
8. Božji i Hristov zakon	45
9. Hristos, Zakon i Jevangelje	51
10. Hristos, Zakon i Zaveti	57
11. Apostoli i Zakon	62
12. Hristova crkva i Zakon	68
13. Hristovo carstvo i Zakon	73

HRISTOS I NJEGOV ZAKON

Autor: Kit August Barton

Broj: 2/2014.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

www.subotnaskola.org

Prevod: Dragana Todoran

Lektura: Tomislav Stefanović

Izdaje:

TIP Preporod, Beograd

Za izdavača:

Dragan Pejovski,

11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

Tabele zalaska Sunca priprema: mr Radomir Grujić

Štampa: EURO DREAM, Nova Pazova, 2014.

Tiraž: 500

© [2013] Generalna konferencija Hrišćanske adventističke crkve®. Sva prava pridržana.

Nijedno lice ili ustanova ne može da menja, prepravlja, prilagodava, prevodi, reproducuje ili objavljuje nijedan deo Biblijske pouke bez prethodnog pismenog odobrenja Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve®. Odeljenske službe Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve® su ovlašćene da se pobrinu za prevod Biblijske pouke, u skladu sa posebnim smernicama. Autorska prava takvih prevoda i njihovo objavljivanje i dalje su u nadležnosti Generalne konferencije. Izrazi »Hrišćanska adventistička«, »Adventistička« i logo sa plamenom su registrovane oznake Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve® i ne mogu se koristiti bez prethodnog odobrenja Generalne konferencije.

UVOD

ZAKON I LJUBAV

»Od samog početka velikog sukoba na Nebu, sotona je želeo da sruši Božji zakon.« (Elen Vajt, Velika borba, str. 582. original)

Zašto? Zato što Zakon, kao temelj Božje vladavine, izražava moralnu celovitost svemira. Srušiti Božji zakon značilo bi srušiti moralni poredak svega stvorenog.

Razmislite o tome. Da Bog ne postoji, niti ikakav oblik života, svemir bi bio amoralan. Ne nemoralan, kao onaj koji gazi moral, već amoralan, kao onaj koji ne zna za moral, jer ništa u svemiru – kao što su beživotni meteori koji prolaze kosmosom – ne bi moglo da iskaže moralne osobine.

Međutim, Bog postoji, i ljudi postoje, a mi smo stvorenici kao moralna bića obdarena sposobnošću da dajemo i primamo ljubav. Da bi ta ljubav postojala, sloboda, moralna sloboda, takođe, mora da postoji, zato što je ljubav moralni pojam koji ne može da postoji u amoralnom univerzumu (sastavljenom samo od stena i hladnog prostora).

Moralnost označava sposobnost izbora između ispravnog i pogrešnog, dobrog i zlog – i jedini način na koji je svemir mogao da postane moralan, da ima mogućnost da bira dobro ili зло, ispravno ili pogrešno, jeste da ima Zakon koji određuje šta je dobro, a šta зло.

Naravno, takav Zakon postoji.

»Šta čemo, dakle, reći? Je li Zakon grijeh? Bože sačuvaj! Nego ja griješna ne poznah osim kroz Zakon; jer ne znadoh za želju da Zakon ne kaza: Ne zaželi.« (Rimljanima 7,7)

Da li je greh imati neobično uređenu kosu? Zašto nije? Zato što Božji zakon ne zabranjuje takvu kosu? Da zabranjuje, kao što Zakon zabranjuje grešne želje, onda bi bilo greh imati neobično uređenu kosu. Međutim, to nije greh ako ga Božji zakon ne odredi kao takvog.

Moralnost bez Zakona je nemoguća, kao i misao bez uma. Naš univerzum je moralan zato što je Bog stvorio bića sa slobodnom voljom koja mogu da prihvate ili ne prihvate Njegov zakon. Da ne postoji Zakon koji kaže: Ne poželi, ne bi postojao ni greh požude; ako ne postoji Zakon koji zabranjuje neobično uređenu kosu, onda nije greh imati takvu kosu.

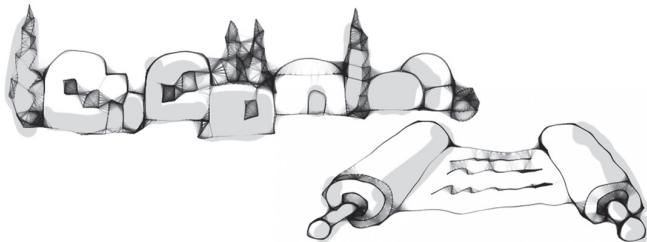
Bog je stvorio ljude kao bića koja mogu da vole. Ljubav, međutim, ne može da postoji bez slobode, moralne slobode. Moralna sloboda ne može da postoji bez Zakona, moralnog Zakona. Ljubav počiva na slobodi, a sloboda počiva na Zakonu. Zato, srž Božje vladavine, temelj te vladavine – vladavine ljubavi – mora da bude Njegov zakon. Elen Vajt je zabeležila da je sotolina želja »da sruši Božji zakon«. Napad na Zakon nije samo napad na Hristov karakter, već i na moralni poredak svega stvorenog.

Zato je tema pouke u ovom tromesečju: Hristos i Njegov zakon. Proučavaćemo Zakon, naročito pitanje zašto postoji tako mnogo hrišćana, koji ne shvataju odnos između Zakona i blagodati, upalo u zamku odbacivanja trajne važnosti i nepromenljivosti Deset zapovesti, i tako nesvesno doprinelo pokušaju da se »sruši« Božji Zakon.

Biblija je jasna: »Jer je ovo ljubav Božija da zapovijesti Njegove držimo.« (1. Jovanova 5,3) Povezanost naše ljubavi prema Bogu i držanja Njegovih zapovesti snažnija je nego što mislimo. Mi možemo da volimo Boga zato što živimo u svemiru u kome postoji ljubav, a ljubav postoji zato što u svemiru vlada moral. Ta moralnost je utemeljena, za nas stvorena bića, na Božjem moralnom Zakonu – koji ćemo proučavati u narednim sedmicama.

Kit August Barton je profesor teologije na Univerzitetu Oukvud, gde takođe radi i kao koordinator Centra za adventističko – muslimanske odnose. Njegova doktorska disertacija bavi se ulogom Božjeg zakona u Pavlovoj poslanici upućenoj Rimljanima.

ZAKONI U HRISTOVU VREME

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Rimljanimima 13,8-10.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće različite zakone koji su navedeni u Svetom pismu.

Osetiti: Ceniće Božji zakon kao izraz Božje večne ljubavi i Njegovog karaktera.

Činiti: Odgovoriće ljubavlju prema Bogu držeći Njegov zakon.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Shvatiće svestrani karakter Zakona

A. Kako različiti zakonski sistemi doprinose našem shvatanju Božjeg moralnog zakona, Deset zapovesti?

B. Kakav je odnos između Zakona i određene kulture?

C. Kako Deset zapovesti nadmašuju svaki zakonski sistem poznat ljudskom rodu?

II Osetiti: Ljubav prema Božjem zakonu

A. Kako mogu imati pozitivan stav prema Božjem zakonu?

B. Kako svoju decu uspešno mogu da naučim da cene Božji zakon?

C. Da li su pobude i osećanja isto? Zašto da i zašto ne? Da li moram da osećam želju da držim Božji zakon, ili će biti trenutaka, kada će držanje Božjeg zakona biti u suprotnosti sa mojim osećanjima? Objasnite.

III Činiti: Odgovor ljubavi

A. Kakva povezanost u praktičnom smislu postoji između Božje ljubavi i Njegovog zakona?

B. Kako bi ja kao hrišćanin trebalo da odgovorim obavezama iz lokalnih i građanskih zakona u svojoj zemlji?

C. Budući da Bog ceni moje pobude, kako mogu da unesem ljubav u svakodnevne ovozemaljske zadatke i obaveze?

Zaključak: Različiti zakoni delovali su u društvenoj zajednici iz Hristovog vremena. Shvatanje istorijskog i kulturološkog okvira postavlja temelj za Božji moralni zakon, Deset zapovesti.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Psalam 19,8.

Ključno načelo duhovnog rasta: Deset zapovesti nisu samo lista obaveza. One održavaju moralni okvir za očuvanje zavetnog odnosa sa Bogom kojim prihvatom Njegovu ljubav.

Samo za učitelje: Mnogi ljudi, u i izvan Crkve, imaju donekle odbojan pristup Božjem zakonu. Neki smatraju da je slovo Zakona – naročito četvrta i deseta zapovest – nevažno i zastarelo. Drugi se plaše Zakona, verujući da njihovo spasenje zavisi od strogog držanja Deset zapovesti. Pouka za ovu sedmicu bavi se različitim zakonima koji su vladali u Hristovo vreme, i treba da nam pomogne da postavimo temelj za mnogo pozitivniji pristup Božjem zakonu. Zakoni su svima potrebni da bismo uživali kvalitetan život. Dok su neki zakoni, kao oni koji podržavaju segregaciju ili ropstvo, moralno pogrešni, zakoni koje je doneo čovek uglavnom pružaju sigurnost i zaštitu, i omogućavaju nam da vodimo plodonosan život. Svi dobri građanski zakoni temelje se na moralnim načelima čije početke možemo naći u Božjoj ljubavi, Zakonodavcu, koji želi samo najbolje za nas.

Uvodna aktivnost: Zamolite razred da razmisle o mogućim posledicama u slučaju ukidanja svih zakona o saobraćaju (ili možda zakona o vlasništvu). Razmislite kakav bi uticaj to imalo na život vernika. Ne zaboravite da naglasite zaštitnu ulogu zakona u svakodnevnom životu.

Za razgovor: Zašto se tako mnogo građanskih zakona bavi međuljudskim odnosima? Zašto su takvi zakoni potrebni?

2. KORAK – ISRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

Od vremena reformacije, ključni teološki pojmovi, *zakon* i *milost*, često su predstavljeni kao suprotnosti. Da bi istakli važnu vest opravdanja verom, reformatori (i njihovi naslednici) često su na odbojan način razmišljali o Zakonu i naglašavali da je uzaludno pokušavati da se pravednost ostvari sakupljanjem zasluga koje se mere držanjem Zakona. Smatralo se da su Zakon i milost potpuno različiti i da predstavljaju dve krajnosti.

Ipak, pažljivi osvrt na širu biblijsku sliku zakona i milosti podseća nas da oba pojma opisuju dve strane istog novčića i da ih ne bi trebalo smatrati suprotnostima. U poslednjim decenijama teolozi su uvideli da je Zakon u oba zaveta izraz Božje volje i karaktera koji treba pažljivo (i radosno) proučavati i poslušno primeniti u svakodnevnom životu. U komentarima koji slede usredsredićemo se na tri ključne osobine biblijskog zakona.

I Biblijski zakon je sveobuhvatan.

(Podsetite se u razredu teksta iz 119. Psalma)

Pre nego što razmotrimo ove osobine, bilo bi dobro da se podsetimo da »Zakon« u Svetom pismu nije uvek lako ispitati i odrediti – što su svi oni poučavani u zapadnoj logici i razmišljanju, ipak, skloni da pokušaju. Da bismo znali o kome zakonu je reč, podelili smo ih na moralne, građanske i ceremonijalne, koji prikazuju zakon u određenom kontekstu. Iako ove podele mogu biti od pomoći u određenim slučajevima, one su ipak veštački stvorene. Na primer, postoje brojni jevrejski izrazi koji su zamenljivi i mogu se prevesti kao »zakon«, »statut«, »zapovest«, »propis«, i drugo. Jeden od tekstova u Starom zavetu u kome se pisac veoma oduševljeno usredsreduje na Zakon, 119. Psalm, sadrži najmanje osam različitih jevrejskih izraza koji se odnose na »Zakon« ili na jedan od njegovih sinonima. Ovi izrazi su zamenljivi i upotrebljeni, kroz 22 stiha ove veličanstvene pesme, u različitim kombinacijama. Dobar poznavalec Starog zaveta, Gordon Venam, zapisao je sledeće: »'Zakon' ili 'uputstvo' obuhvata sva Božja otkrivenja Izraelju, bilo da se nalazi u Pentateuhu ili drugim delovima Biblije.« (*Psalms as Torah: Reading Biblical Song Ethically* (Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2012), str. 97) Zakon je tako blisko povezan sa Bogom, Davaocem zakona, da psalmista o tome piše u Psalmu 119,10: »Svijem srcem svojim tražim Tebe, ne daj mi da zađem od zapovijesti Tvojih.«

Razmislite o sledećem: Ako udaljavanje od Božjih zapovesti znači lično odlutati od Boga, šta možemo da učinimo da bismo bili više usredsređeni na Božji zakon?

II Božji zakon je dobar i predstavlja dar Njegovim stvorenjima.

(Podsetite se u razredu teksta iz Psalma 9,8)

Kao što je sve stvoreno bilo »dobro« (ili »veoma dobro«; uporedi sa 1. Mojsijevom 1,4.10.12.18.21.25.31), tako se i Božji zakon odlikuje po tome što je dobar i savršen. Sličnu ideju pronalazimo u Psalmu 19,7: »Zakon je Gospodnji savršen, krijeći dušu; Svjedočanstvo je Gospodnje vjerno, daje mudrost nevjestome.« U Starom zavetu dobrota i savršenstvo su tesno povezani sa Bogom. Davalac zakona i Zakon odražavaju iste osnovne osobine. Nije važno o kome zakonu je reč. Budući da Zakon (kao deo večnog izražavanja Božje volje ili izgovoren u određenom istorijskom okviru) dolazi od Boga, on je dobar i predstavlja dar Njegovim stvorenjima (Nemija 9,13). Sličnu ideju je apostol Pavle izrazio u Rimljanima 7,12. (uporedi sa 1. Korinćanima 3,7-15).

Razmislite o sledećem: Kako Sveti pismo izjednačava »dobre darove« sa zakonom?

III Božji zakon određuje Božju zavetnu zajednicu.

(Podsetite se u razredu teksta iz Rimljanima 9,31. i 10,4)

Božje izražavanje zaveta osnovalo je narod (ili u Novom zavetu, grupu vernika). Ovaj narod se odlikovao poslušnošću Božjem dobrom zakonu. Preko zaveta (sa svojim blagoslovima i mogućim kletvama) oni su bili usvojeni u Božju porodicu. Međutim, zanemarivanje zavetnih uslova pokrenulo je Božju kaznu, o čemu je mnogo zapisano u istoriji izrailjskog naroda. U Novom zavetu, u Rimljanima poslanici 9,31. Pavle koristi jedinstveni izraz »zakon pravde«. Ovim zakonom se ne postiže pravda, već on svedoči o pravdi koja je na složeni način povezana sa Bogom kao Davaocem zakona s jedne strane i Spasiteljem s druge. On pruža ukus onima koji su ga okusili – ne gorak ili otrovan, već sladak, koji obećava potpunije rešenje.

Razmislite o ovome: U svetlosti prethodnog teksta, kako bi trebalo da razumemo zakon u Rimljanima 10,4? Razmotrite ulogu rimskog tutora koji poučava učenika.

IV Zakon i život

(Podsetite se u razredu teksta iz 3. Mojsijeve 18,5. i Jevanđelja po Jovanu 10,10)

Biti veran Božjem zakonu (tora) znači živeti punim životom. Ova ideja izražena je u 3. Mojsijevoj 18,5: »Držite uredbe Moje i zakone Moje; ko ih vrši,

živ će biti kroz njih. Ja sam Gospod.« Ovaj i drugi tekstovi (kao što su Jezekilj 18,5-9; Psalm 119,93. i 5. Mojsijeva 30,15.16) naglašavaju blisku vezu između Zakona i života. Da, poslušnost je značila život za Izrailj u Obećanoj zemlji, ali poslušnost je tesno povezana sa Bogom lično i treba da bude povezana sa Isusovom izjavom zapisanom u Jevangelju po Jovanu 10,10: »Ja dodoh da imaju život i izobilje.« Poslušnost, kao i bliska zajednica sa Darodavcem zakona, neophodna je da bismo u vernosti živeli pravim životom. Poslušnošću niko ne može da plati večni život, ona predstavlja doživljaj onih, koji su već iskusili život u izobilju u carstvu koje je ovde, i koje će tek doći.

Razmislite o ovome: Zašto su hrišćani često u iskušenju da probaju da zarađe spasenje držanjem Zakona, umesto da dozvole da držanje Zakona bude posledica živog odnosa sa Isusom Hristom, Onim koji je došao da nam pruži »život u izobilju.«

3. KORAK - PRIMENITE

Za razmišljanje:

1. Kada je Bog prvo bitno dao Mojsiju zakone, imao je na umu državu čiji će On biti vladar. Na koji način se Božji zakoni i zakoni sekularnih država podudaraju? Objasnite.

2. Pre pedeset godina određene obrasce ponašanja, kao što je homoseksualnost, društvo je smatralo pogrešnim. Sada je došlo do promena u mnogim društvima u kojima se takva životna opredeljenja više ne posmatraju na taj način. Kako društvo dobija svest o tome šta je moralno, a šta ne?

3. Zašto kažemo da Deset zapovesti još uvek važe, dok druge zakone u prvih pet knjiga Mojsijevih smatramo nevažećim; na primer, obrezanje osmog dana? (Smernica: Obratite pažnju na odnos između Boga kao Darodavca zakona i Zakona kao izraza Njegovog karaktera.)

4. Tekst u Otkrivenju 12,17. stavlja poslušnost Božjim zapovestima u okvir poslednjeg sukoba između dobra i zla. Da li držanje zapovesti zaista spasava ovaj poslednji Ostatak, ili je to samo spoljašnji znak nečeg višeg? Objasnite.

Primena u svakodnevnom životu:

-Kakav stav mi kao hrišćani treba da zauzmem prema građanskim zakonima koji nam se ne dopadaju ili su besmisleni?

-Rabini su u Isusovo vreme pokušavali da osiguraju da Božji zakon ostane na snazi dodajući mnoga pravila. Kako mi kao adventistički hrišćani pokazujemo svetu da Božji zakon važi bez pravljenja liste pravila, na primer, šta možemo, a šta ne možemo da radimo Subotom? Da li su sva takva pravila loša?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Do kakvih bi posledica došlo u međuljudskim odnosima i našem odnosu sa Bogom ako bi samo jedna od Deset zapovesti bila ukinuta? Zamislite da je neka određena Zapovest stavljena izvan snage. Kakve bi bile posledice ukidanja te Zapovesti? Kako nas to uči o neophodnoj ulozi Božjeg zakona u očuvanju naše sreće i naših odnosa sa drugima?

HRISTOS I MOJSIJEV ZAKON

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Jovan 5,46.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće da je Isus dao Mojsijev zakon na gori Sinaj.

Osetiti: Uvideće da je Zakon dobar Božji dar.

Činiti: Slediće Isusov primer delotvornog života u okviru Božjeg zakona.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Isus je bio Osnivač zakona u Starom zavetu.

- A. Kako je Isus pokazao svoju odanost Zakonu?
- B. Kakav je odnos Isus imao prema Mojsijevom zakonu?
- C. Kako jevrejski zakoni doprinose našem shvatanju Božje spasosne milosti i sile da izbavi svoj narod onda i sada?

II Osetiti: Ljubav prema Božjem zakonu

- A. Kakvo je mišljenje Isus imao o Zakonu?
- B. Zašto je važno da Božji zakon posmatramo kao jasan znak Njegovog zaveta sa nama?
- C. Pročitajte 119. Psalm. Izdvojte glagole koje David – čovek po Božjem srcu – koristi da opiše šta misli o Božjem zakonu?

III Činiti: Živeti po Zakonu

- A. Šta mislite o Božjem zakonu? Ako ga ne volite, šta možete da uradite da promenite svoj stav?
- B. Kako možete da postignete odnos prema Zakonu kakav je Isus imao?

C. Kakav oblik vašeg ponašanja može da pruži odbojan utisak o Božjem zakonu vašoj porodici ili prijateljima?

Zaključak: Isus je kao Darodavac zakona i kao Jevrejin bio potčinjen Zakonu. On je kritikovao čovekove uredbe koje su ubijale duh Zakona, ali je poštovao Zakon i naglašavao pouke u svojoj službi o Božjoj spasonosnoj milosti i sili koje su u njemu otkrivene.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Jovan 5,46.

Ključno načelo duhovnog rasta: Kao Hristovi sledbenici treba da se odnosimo prema Zakonu kao što je On činio, shvatajući njegovu lepotu, silu i odražavanje Božjeg karaktera.

Čini se da su često upućivane kritike na račun Zakona – a samim tim i Da-vaoca zakona. Mnogi Isusa iz Novog zaveta vide kao ljubaznog, koji prašta, dok Bog iz Starog zaveta smatraju neumoljivim nebeskim policajcem, koji strogo pokušava da nametne zakonsku listu. Zaboravljamo da je Bog – Trojstvo – pokretač čitavog zakonskog sistema u Starom zavetu. Isus je oblikovao život koji se temelji na Zakonu. Prvi hrišćani su samo silom Svetog Duha mogli da slede Isusov primer u primenjivanju Božjeg zakona u svakodnevnom životu.

Elen Vajt naglašava središnje mesto Božjeg zakona sledećim rečima: »Sotona je na prefinjen način predstavio ljudima da je Isusovom smrću milost zauzela mesto Zakona. Isusova smrt nije ni najmanje promenila, ukinula ili umanjila zakon Deset zapovesti. Ta dragocena milost ponuđena čoveku Spasiteljevom krvlju utvrđuje Božji zakon. Od čovekovog pada, Božja moralna vladavina i Njegova milost su nerazdvojivi. One svuda idu ruku pod ruku: 'Milost i istina sreće se, pravda i mir poljubiće se.'« (Psalam 85,10; *Faith and Works*, str. 30)

Uvodna aktivnost: Zamolite članove razreda da razmisle o tome zašto poznate ličnosti iz sveta zabave imaju mnoštvo obožavalaca, koji su spremni da se oblače i ponašaju kao njihovi idoli, čak do te mere da oponašaju njihov način života, dok hrišćani često oklevaju da slede Hristov način života kada je držanje Zakona u pitanju. Pokušajte da otkrijete pobude u oba slučaja.

Za razgovor: Ljutit policajac jednom prilikom je rekao: »Ako želimo da dođe do pravog pomaka u rešavanju zločina moraćemo da se uhvatimo ukoštač

sa osnovnim uzrokom zločina – moraćemo da se oslobođimo zakona.« Kako bi primena ovog rešenja uticala na rešavanje zločina? Šire gledano, kakav bi uticaj takvo rešenje moglo da ima u oblasti religije ako se primeni u odnosu na problem greha?

2. KORAK – ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

Komentar se temelji na delu Džeralda A. Klingbejla pod nazivom *Bridging the Gap: Ritual and Ritual Texts in the Bible*.

I Sila obreda

(Ukratko se u razredu podsetite žrtvenog sistema iz 4. Mojsijeve 4. i 16. poglavlja)

Mnogi protestantski hrišćani (uključujući i neke adventiste) imaju napregnut odnos prema obredima. Ipak, oni su deo našeg svakodnevnog života, iako često nismo u potpunosti svesni njihovog prisustva. Obredi menjaju, upravljaju, pokreću, usredsređuju se, prenose i ispunjavaju mnoge druge uloge u verskom (i svakodnevnom) životu. Razmislite o važnosti političkih obreda (na primer, kritikovanje novog predsednika) ili obreda koji obeležavaju važne promene u životu (kao što je odrastanje, brak, smrt). Zajednička priroda većine obreda pomaže nam da shvatimo složenu stvarnost. Zamislite neke od žrtvenih obreda (na primer: prinošenje žrtava za greh kako je opisano u 4. Mojsijevoj 4. poglavljiju) u starozavetno vreme i uticaj koji su imali na one koji su živeli u Izraelju (ili na okolne narode). Smrt nevine i skupe životinje jasno je ukazivala na visoku cenu greha. Prenošenje greha koje je učinio pojedinac polaganjem ruku na glavu životinje predstavljalo je značajan simbol. Neko drugi je morao da plati cenu. Krv je bila skupljana i nanošena po oltaru, a zatim unošena u Svetinju i prskana po zavesi koja deli Svetinju od Svetinje nad svetinjama. Životinja je morala da bude spaljena, a jednom godišnje, Svetinja, zagađena »poprskanim grehom« (krvlju) mnogih, morala je da bude očišćena, što se činilo tokom obreda na Dan očišćenja (3. Mojsijevo 16).

Razmislite o ovome: Kako biste se osećali i o čemu biste razmišljali da danas možete da učestvujete u obredima za Dan očišćenja? Kako bi to doprinelo vašem shvatanju greha, milosti i Božjeg plana spasenja? Pročitajte pažljivo 3. Mojsijevo 16. poglavje i iznesite glavnu radnju. Razmislite o značenju obreda i njegove primene na smrt i službu Isusa Hrista. (Mnoge nezapadne kulture imaju više obreda i zato često mogu bolje da cene biblijske obrede i njihove pouke.)

II Prorokova kritika obreda

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: 1. Samuilova 15,22; Osija 6,6. i Amos 5,21-27)

Koliko god da mogu biti poučni, obredi takođe mogu postati i kamen spoticanja, naročito kada se ponavljaju nerazmišljajući o njihovom značenju. Mnogi biblijski proroci kritikovali su tu naviku održavanja bogosluženja koja su svedena na obrede, a lišena suštine. Zapazite, na primer, tekst iz 1. Samuilove 15,22: »Zar su mile Gospodu žrtve paljenice i prinosi kao kad se sluša glas Njegov? Gle, poslušnost je bolja od žrtve i pokornost od pretiline ovnudske.« Samuilo strogo ukorava cara Saula, koji je smatrao da se o poslušnosti Božjim zapovestima može pregovarati. On je poštedeo paganskog cara, kao i sve najbolje životinje i sve što je bilo dragoceno (1.Samuilova 15,9). Biblijski tekst nas snažno podseća da obred sam po sebi nikada ne može da bude sveti znak, već da mora biti praćen odgovarajućim stavom i razmišljanjem.

Dva veka kasnije Osija daje isti primer: »Jer je Meni milost mila a ne žrtva, i poznavanje Boga većma nego žrtva paljenica.« (Osija 6,6) Osijina kritika žrtvenih obreda usredsređuje se na stavove i dela. Prorok koristi dva važna jevrejska izraza koji se odnose na zavetnu vernost (hesed) i znanje koje otkrivamo putem odnosa (da'at). Izrailj je bio zauzet prinošenjem žrtava, ali je zaboravio da poveže žrtve sa stvarnim životom: načinom na koji su se ophodili prema udovicama, siročićima, ili siromašnima; onim što su obožavali; određivanjem prioriteta u odnosu na Boga. Oni nisu ukazivali zavetnu milost jedni drugima, već su bili okrenuti spoljašnjem ispoljavanju pobožnosti.

Slične ideje izražene su u Knjizi pororoka Amosa 5,21-27. i Isajie 1,15-18. Izrailjski proroci podsećali su Božji zavetni narod da upražnjavanje obreda ne može da zameni ispravan stav prema Bogu i bližnjima. Proroci nisu kritikovali božanski nadahnute zakone i obrede, već njihovu besmislenu primenu.

Razmislite o ovome: Ako je Bog uspostavio žrtveni sistem do najsitnijih detalja, zašto bi onda nadahnuo proroke da ga kritikuju?

III Isus, obredi i judaizam u prvom veku

(Podsetite se u razredu uspostavljanja Tajne večere u Jevanđelju po Jovanu 13. poglavljju)

Obredi su imali značajnu ulogu u Isusovo vreme. Hram je predstavljao središte jevrejske teologije i verske prakse. Kada razmotrimo rukopise pronađene u blizini naselja Kumran, koji potiču otprilike jedan vek pre Hrista, odjednom nam postaje jasno koliko su obredi prožimali život Jevreja u to vreme. Očišćenje, obredna pranja, blagoslovi – sve je to bilo izraženo obredima. Poznavalac Biblije Robert Kugler je zapisao: »Od načina na koji su (stanovnici Kumrana)

računali vreme do toga kako su jeli, od ustajanja ujutru do odlaska na spavanje uveče, od načina na koji su se molili do održavanja čistoće svoga tela, od ulaska u zajednicu do izlaska iz nje, stanovnici Kumrana oblikovali su svoj život po manje ili više nepromenljivom sledu svečanih radnji i izraza sa ciljem da ih dovedu bliže Bogu.« (»Making All Experience Religious: The Hegemony of Ritual at Qumran«, *Journal for the study of Judaism* 33.2, str. 131-152)

Isus je rođen i odrastao u takvim prilikama. Bio je obrezan određenog dana (Luka 2,21). Njegovi roditelji prineli su prilog za svoje prvorodeno dete (Luka 2,24). Posetio je Hram i učestvovao u obredima u vreme Pashe. Ipak, neobično je to što se Isus u određenim trenucima svesno suprotstavljao jevrejskim obrednim običajima (Matej 15,1.2). Kada je došlo vreme da pre svoje smrti proslavi poslednju Pashu, Isus menja već postojeći obred (Pashu) i uspostavlja novi obred koji podseća učenike na Njegovu smrt i vaskrsenje (Jovan 13; Matej 26,17-30). Hrišćani širom sveta i danas slave Večeru Gospodnju. Adventistički hrišćani prilikom svakog sećanja na Večeru Gospodnju obavljaju i obred poniznosti perući jedni drugima noge kao što je Isus to učinio svojim učenicima. Njegovim uspostavljanjem, Isus je dao važnu pouku i istakao kakav otvoren uticaj obred može da ima: obred ne samo da je ukazivao na Mesiju, već je bio izabранo oruđe za objavljivanje novog pravca u kome je krenulo Božje carstvo. (Krštenje je još jedan primer obreda koji zapravo iznosi priču i prenosi ključne ideje hrišćanskog života.)

Razmislite o ovome: Kako proslavljanju Večere Gospodnje možemo dati još veći smisao? Koji činioci bi nam pomogli da se »setimo«, a zatim »učinimo«?

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje: Šta nam ceremonijalni zakoni govore o Bogu i Njegovom karakteru?

-Setite se svih obreda koji povezuju Isusovu smrt i žrtveni sistem Izrailjaca. Posebno zapazite vreme i mesto Isusove smrti.

-Kakvu promenu će u vašem stavu prema Zakonu doneti činjenica da je Isus začetnik Zakona?

Primena u svakodnevnom životu:

-Isus ne samo da je živeo po Božjim zakonima, već je živeo životom koji je bio u skladu sa Božjim planom koji je imao za Njega (vidi: Jovan 7,8). Kako u svom svakodnevnom životu mogu da živim po Božjim zakonima i u skladu sa Negovim planom?

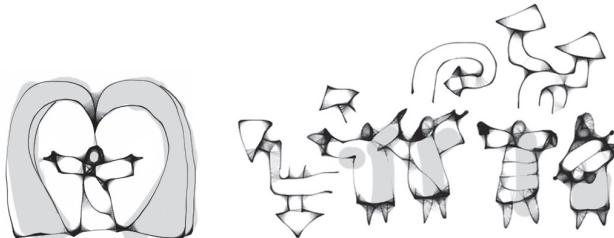
-Kako treba da se ophodim prema onima koji žive suprotno Božjem zakonu? Da li bih se drugačije ponašao prema njima da su deo crkvene porodice?

-Isus je živeo kao Jevrejin i držao se svih prihvatljivih vidova svoje kulture, dok je odbacivao njene negativne strane. Da li postoje prihvatljivi vidovi naše kulture koje možemo usvojiti, a koje su to negativne strane koje bi trebalo da odbacimo?

4. KORAK - BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Zamislite kao razred kako bi se Isus ophodio prema nekim vredovima naše kulture da živi ovde i sada. Šta mislite kuda bi Isus odlazio da se hrani? Šta bi mislio o sportu i politici? Da li bi imao nalog na Fejsbuku i da li bi trošio vreme gledajući filmove? Potkrepite odgovore primerima iz Isusovog života, pokazujući načela po kojima je živeo i koja su uticala na Njegov izbor, kada je način života u pitanju.

HRISTOS I VERSKI OBIČAJI

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Matej 15,8.9.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće da verski običaji nikada ne mogu da zamene Božji zakon.

Osetiti: Uveriće se u premoć Božjeg zakona nad običajima.

Činiti: Dozvoliće Svetom Duhu da podstakne pravdu koja započinje u srcu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Ljudska merila i zakoni nikada se ne mogu uzdići u odnosu na Božja merila i zakone.

A. Kako su se verski običaji, koji su prvobitno dobromerni uvedeni, uzdigli na nivo Božje reči?

B. Kako je Isus pravio razliku između Božjeg zakona i ljudskih običaja?

C. Zašto je Isus kritikovao farisejska učenja?

D. Kako su običaji čija je svrha bila da pomognu ljudima da bolje drže Zakon u stvari umanjili njegov uticaj?

II Osetiti: Božji zakon je važniji od ljudskih običaja.

A. Kako možemo da izbegnemo stav »bolji od drugih«, kada su u pitanju oni koji ne slede sva načela Božjeg zakona?

B. Kako mogu da se oslobođim osećanja sigurnosti, koji mi pruža neki poznati običaj ili navika da bi što vernije sledio načela Božjeg zakona.

III Činiti: Pravda koja počinje u srcu i domu

A. Ravi znači »veliki« ili »moj učitelju«. Kako učitelj može da podstakne svoje učenike na razmišljanje?

B. Kako možemo da izbegnemo uzdizanje ličnog tumačenja Božjeg zakona na nivo samog Zakona?

Zaključak: Nijedno stvoreno biće nema prava da promeni Božji zakon. Njegov zakon je neepromenljiv.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Matej 15,8.9.

Ključno načelo duhovnog rasta: Iako običaji imaju svoje mesto u crkvi, nijedan čovek nema vlast da stvara verska ograničenja i uzdiže ih na nivo Božjeg zakona.

Posmatrajte dete mlađe od godinu dana kako otvara poklon. Ono će najverovatnije biti oduševljeno ukrasnim papirom u koji je poklon upakovani, i veoma srećno što može da se igra šuškavim papirom i ispituje sjajnu mašnu, dok će potpuno zanemariti poklon koji je nalazi u papiru. Mala deca ponekad čak i plaču, kada se skine ukrasni papir sa poklona i čini se da ga više vole od poklona koji je bio u njega upakovani.

Mnogi ljudi vide Isusove sukobe sa učiteljima zakona kao dokaz da je Isus zanemarivao Zakon. Dok ove sedmice budemo proučavali pouku, videćemo da Isus nije zanemarivao Zakon, već je imao nameru da skine »omote« sačinjene od verskih običaja i predstavi Zakon ljudima kao pravi Božji dar, koji prodire u sve pobude njihovog srca.

Uvodni razgovor: Zamislite da je novi znak STOP postavljen u vašem gradu. Vaš posao je da se pobrinete da se vozila zaustavljaju pored tog znaka. Razgovarajte o različitim mogućnostima, kao što su upozoravajuća svetla postavljena ispred znaka STOP, obuka vozača, oglašavanje na lokalnim medijima, postavljanje nekoga da zaustavlja prestupnike, ili kažnjavanje. Koji metod ili metode bi po vašem mišljenju bile najuspešnije u pomaganju ljudima da se zaustave pored tog znaka? Zašto?

Za razgovor: Mi mislimo da je zagađenje nešto što dolazi spolja. Ako do dirnemo ili pojedemo nešto što je zagađeno bakterijama, razbolećemo se. Isus je učio da je duhovno zagađenje drugačije. Šta je ono, i kako se javlja prema Isusovim rečima (Matej 15,10-20)?

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

Mnogi ljudi uživali su gledajući klasičan film »Violinista na krovu«. Film govori o jednoj jevrejskoj porodici, koja živi u Rusiji tokom jednog od pogroma Jevreja u prvoj polovini dvadesetog veka – porodici koja udaje čerke, koje istovremeno napuštaju svoje običaje. Roditelji, Tevje i Golde, žale zbog nestajanja i zanemarivanja običaja u novom svetu, koji teško mogu da shvate.

Isusova borba sa običajima i borba rane Crkve obeležava važnu prekretnicu u istoriji spasenja. Na mnogo načina, »omoti« sastavljeni od običaja pomračili su shvatanje Jevreja, kada je u pitanju Božji zakon i Mesija.

Posle Isusovog vaskrsenja i vaznesenja, rana Hrišćanska crkva načinila je male korake u pravcu potpunog razumevanja značaja Mesijinog dolaska i Njegove misije. Vođeni Duhom, oni su polako, ali sigurno odbacivali običaje koji su dugo vladali i načinili teološke pomake što uvek nije bilo lako. U sledećem tekstu, osvrnućemo se na ključne trenutke u kojima običaji i Sveti pismo nisu bili u skladu prilikom napredovanja rane Crkve u teološkom pogledu.

I Hram i rana Crkva

(Podsetite se u razredu tekstova iz Dela 2,46.47. i 3. poglavlja)

Jerusalim nije bio samo središte judauzma, već i mesto nastanka hrišćanstva. Nakon Isusovog vaznesenja, apostoli i drugi učenici odlazili su svakoga dana u Hram, ili su lomili hleb u domovima vernika (Dela 2,46.47). Iz ovog teksta zaključujemo da su se molili, možda i čitali (i tumačili) Sveti pismo – što je bilo više karakteristično za sinagogu nego Hram, u kome su prinošene žrtve i darovi. Međutim, najznačajnije je bilo njihovo zajedništvo u molitvama i proučavanju, što je podstaklo druge da još jednom o svemu razmisle i pridruže im se.

Tekst u Delima 3,1. beleži da su Petar i Jovan otišli u Hram u vreme molitve. Hram je bio središte molitve za Jevreje koji su živeli u Jerusalimu, ali postavljaju se pitanje kako su se rani hrišćani postavljali prema službi prinošenja žrtava za izrailjski narod (ili *tamid* na jevrejskom). Posle izlečenja hromog opisanog u Delima 3,2-10. dva učenika su uzbudena zbog učinjenog čuda, održali još jednu evanđeosku propoved (Dela 3,11-26) koja je bila puna navoda iz Starog

zaveta. Posle njihovog hapšenja od strane verskih vođa i njihove odbrane pred Sinedronom, zaprećeno im je (Dela 4,21), a zatim su pušteni. Kako su se Jovan, Petar i ostali odnosili prema ovoj zabrani, koju je izrekla najviša verska vlast u jevrejskom narodu? Ljudski gledano, skromni ribari trebalo je da budu lako zaplašeni i naterani na poslušnost ili makar učutkani. Ipak, to se nije dogodilo. Njihova teološka shvatanja su se promenila, i osnaženi silom Svetoga Duha, neustrašivo su objavljivali vest o vaskrsłom Hristu (Dela 4,31). Umesto da nastave sa podržavanjem Hrama kao središta jevrejske teologije, shvatili su da zaklano Jagnje, Isus Hristos, mora da postane njihovo teološko središte. Hram je postao prikladno mesto za propovedanje mnoštvu ljudi, ali je izgubio svoj teološki značaj i jedinstvenu ulogu.

Razmislite o ovome: Na koje načine je rana Crkva uspela da razveže povezanost između Božjeg zakona i ljudskih običaja? Da li nam to može pomoći u našem razgovoru o odnosu između Zakona i načina života?

II Rana crkva i neznabоšći

(Podsetite se u razredu tekstova u Delima 6,1-7. i Delima 10)

Druga važna promena u razmišljanju rane Crkve odnosila se na njihov stav prema nejevrejima (ili neznabоšcima). Jevreji koji su živeli u prvom veku nisu hteli da ulaze u domove neznabоžaca; jer bi u tom slučaju postali ceremonijalno nečisti. Isus lično ograničio je svoju službu uglavnom na jevrejski narod – najverovatnije zato što je želeo da izbegne predrasude i zato što je Jevanđelje prvo trebalo propovedati Božjem zavetnom narodu (Danilo 9,24; Rimljanima 1,16).

Ranu crkvu su još uvek uglavnom činili Jevreji (uporedite to sa izveštajem o »Grcima« koji su doveli do izbora đakona grčkog porekla, zapisano u Delima 6,1-7). Oni su propovedali u Hramu u Jerusalimu (u kome je većina Jevreja i prozelita prisustvovala bogosluženjima) i širili vest o Isusu tamošnjim stanovnicima. Filip, jedan od izabranih đakona (Dela 6,1-7) prvi je krenuo izvan udobne judaističke zone. Otputovao je u Samariju i propovedao Jevanđelje velikom mnoštvu. Mnogi su bili privučeni njegovom vešću i uvereni čudima koja su se događala (Dela 8,4-8). Kasnije srećemo Filipa na putu iz Jerusalima u Gazu kako priča sa Etiopljaninom – najverovatnije obraćenikom u judaizam – koji je čitao tekstove iz Knjige proroka Isajje (Dela 8,26-39). Shvativši da se stihovi o Mesiji koji strada odnose na Isusa Hrista, Etiopljanin izražava želju da se krsti. Filip je nastavio da propoveda u nejevrejskim oblastima Palestine i odlazi u Česariju, gde je bio poznat kao Filip jevanđelista (Dela 21,8.9).

Dok se Filip posvetio radu među jevrejskim obraćenicima i Samarjanima (koji su imali određene veze sa Jevrejima, iako ih nisu mnogo cenili), Petru je bilo potrebno neposredno Božje delovanje da bi prešao visoki prag običaja, koji

su zadržavali ranu Crkvu da aktivno propoveda nejevrejima. Deseto poglavlje u Delima apostolskim opisuje neverovatnu priču o dva viđenja, rimskog vojnika i jevrejskog ribara, i moćna dela Svetoga Duha. Važno je napomenuti da je Bog pokrenuo ove događaje, a ne određeni upravljački odbor. Dok se apostol Petar molio na krovu kuće u Jopu, video je u viziji veliko platno puno različitih životinja kako se spušta sa neba. Petar je u svojoj viziji čuo glas sa neba: »Pokolji i pojedi.« (Dela 10,13) On se šestoko suprotstavio ovom predlogu, jer je u platnu bilo i čistih i nečistih životinja. Tri puta se sve ponovilo u Petrovoj viziji, a zatim zatičemo Petra kako se pita kakvo značenje ima ova vizija.

Značenje je odmah postalo jasno kada je glasnik rimskog kapetana Kornilija pokucao na vrata i zamolio Petra da poseti njegovog gospodara u Česariji. Petar je imao skoro dva dana da razmišlja o značenju vizije, i kada je konačno sreo rimskog kapetana u kući punoj neznačajaca željnih da čuju Božju reč, sve je postalo jasno. Misionski rad prevazilazi nacionalne i kulturne granice i običaje.

Razmislite o ovome: Koji su koraci trebalo da budu preduzeti da bi Petar bio uveren u važnost propovedanja neznabroćima? Pročitajte pažljivo Dela 10. poglavlje i zapazite ključne događaje.

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

-Uticaj rabina nije uvek bio loš. Pročitajte tekst u Delima 5,27-39. Šta je Gamalilo izneo u svom mišljenju? Kakav je uticaj izvršio na članove Sabora?

-U Velikoj Britaniji postoji izreka: »Vodi računa o penijima, a funte će se same brinuti za sebe.« Da li mislite da ako se osoba usredsredi, na primer, na način života, da se onda podrazumeva da će se držati glavnih načела, kao što su Deset zapovesti? Pažljivo iznesite svoje mišljenje.

U većini kultura mudrost i iskustvo starijih osoba su se poštovali i cenili. Njihovi saveti su prihvatanici, a običaji i vrednosti prenošeni na sledeće naraštaje. U našem savremenom svetu izgleda da imamo malo vremena ili mesta za naše starije ili običaje. Da li mislite da je to kretanje koje bi Isus podržao u oblasti religije? Zašto da i zašto ne? (Setite se kako se ophodio prema učenjima starih u Jevandelu po Mateju 15. poglavlju)

Primena u svakodnevnom životu:

-Prijateljstvo je dvosmerna ulica. Da bismo imali uticaja na druge, moramo da ih upoznamo. Kako možemo da se sprijateljimo sa nevernicima i negujemo ta prijateljstva, a da pri tome ne dozvolimo da budemo uvučeni u njihov svet?

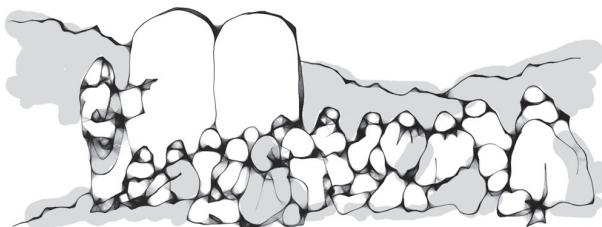
-Isus je rekao: »Ako ne bude veća pravda vaša nego književnika i fariseja, nećete ući u Carstvo nebesko.« (Matej 5,20) Kakvu nadu imamo da ćemo ući na Nebo?

-Rabini koji su prvobitno zabeležili običaje imali su veliko poštovanje prema Svetom pismu i nije im bila namera da njihovi spisi skrenu pažnju sa Božje reči na ljudske običaje. Koje praktične korake možemo da preduzmimo i ne dozvolimo da veliki biblijski učitelji, propovednici ili pastori zauzmu mesto naše lične zajednice sa Božjom rečju?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Zamislite da ste misionar među ljudima koji još ne poznaju Boga. Želite da započnete bogosluženje. Koje sadašnje običaje subotnog bogosluženje biste zadržali, a koje biste promenili? Zašto?

HRISTOS I ZAKON U PROPOVEDI NA GORI

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Matej 22,37.

Učenici će:

Saznati: Uvideće da Isus nije došao da uništi Zakon, već da otkrije njegovu suštinu.

Osetiti: Shvatiće da se Zakon ne odnosi samo na dela, već i na pobude.

Činiti: Pokazaće dela, misli i pobude nadahnute Duhom, a ne spoljašnju poslušnost.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Zakon se drži u srcu

- Zašto su Isusovi protivnici tvrdili da je Isus želeo da uništi Zakon?
- Šta znači »izvršiti« u Jevangelju po Mateju 5,18?
- Kako se Isusovo držanje Zakona razlikuje od načina na koji su književnici i fariseji držali Zakon?

II Osetiti: Pobuda znači sve.

- Neki su mogli da optuže Isusa da je bio blag kada je greh u pitanju. Kako Isusovo snažno poučavanje zapisano u Jevangelju po Mateju 5,29.30. pokazuje Isusovu mrskost prema grehu?
- Šta su Isusovi učenici mislili o Isusovom učenju, koje je govorilo o pobudama držanja Zakona (Matej 19,10)?
- Kako nam Isusovo proširivanje zapovesti da se ne treba krivo zaklinjati u Mateju 5,33-37. pokazuje da naši međusobni odnosi i odnos prema Bogu treba da se temelje na nečem višem od promenljivih osećanja.

III Činiti: Predati se delovanju Svetog Duha

A. Zašto više volimo da imamo listu stvari koju ćemo obeležiti nego da promenimo svoje pobude?

B. Kako mogu da živim tako da moje »da« znači »da« i moje »ne« znači »ne«, ne pribegavajući ikakvoj vrsti zakletve da bi nam drugi verovali?

Zaključak: Isus je pokazao u svom učenju u Propovedi na gori da nije došao da ukine Zakon. On je došao da veliča Zakon i ukaže na potrebu da Sveti Duh stalno prebiva u nama da bismo ga mogli držati.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Matej 22,37.

Ključno načelo duhovnog rasta: Božji zakon ne možemo da posmatramo samo kao listu pravila. On predstavlja poziv potpunoj posvećenosti u životu, u kome će naša dela, kao i naše najdublje misli i pobude biti nadahnute Duhom.

Samo za učitelje: U pouci za ovu sedmicu, shvatamo dalekosežni uticaj Božjeg zakona i pristup koji treba da imamo prema njemu. Vidimo da o Božjem zakonu ne treba da raspravljamo, već da on mora da prodre u svaki delić našeg bića.

Jedna priča govori o bogatom čoveku koji je imao kuću smeštenu na padini visoke planine. Jedini put koji je vodio do kuće bio je opasan planinski put sa strmom liticom na jednoj strani. Bogatom čoveku bio je potreban nov vozač i on je dao oglas za to radno mesto. Tri čoveka su se javila na oglas. Tom, koji je prvi bio pozvan na razgovor, ulivao je poverenje, jer je bio vozač trkačkih automobila. Čudno je bilo to što je u toku razgovora bogati čovek postavio samo jedno pitanje: »Koliko blizu litice možete da vozite?« Tom je pomislio da je to pravi trenutak da kaže bogatom čoveku nešto o svojim sjajnim vozačkim sposobnostima i istakne da nikada nije izgubio u trci, niti je izgubio kontrolu nad svojim trkačkim automobilom čak i u velikoj brzini. »Ali koliko blizu možete da vozite«, bio je uporan bogati čovek. Posle nekoliko trenutaka razmišljanja Tom je odgovorio: »Mislim da mogu bezbedno da upravljam vozilom na metar od ivice.« Sem, sledeći koji je bio pozvan na razgovor, ulivao je još veće poverenje. Vozio je kao kaskader u nekim filmovima. Bio je neustrašiv za volanom. Kada ga je bogati čovek upitao koliko blizu ivice litice može da vozi, brzo je

odgovorio: »Mogao bih svako vozilo da približim na udaljenost od pola metra od litice i čak bez problema da jednim točkom malo pređem ivicu!« Džoi, koji je poslednji došao na razgovor, nije imao neko bogato vozačko iskustvo. »Pa, Džoi, koliko blizu ivice možeš da voziš«, upitao ga je bogati čovek. »Ne znam, gospodine. Plašim se visine, tako da ču se ja jednostavno držati što dalje od ivice.« Džoi je dobio posao.

Uvodni razgovor: Kada podelite ovu priču sa razredom, pitajte članove razreda da li se slažu sa odlukom bogatog čoveka o izboru novog vozača. Kakav stav su Tom, Sem i Džoi pokazali prema zakonu gravitacije? Niko od njih nije htio namerno da prekrši saobraćajne zakone o bezbednosti.

Za razgovor: Kako su Tomov i Semov stav bili slični razmišljanju Jevreja o zakonu u Hristovo vreme?

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Nebesko carstvo

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Mateju 5,17-48)

Tekst u Jevanđelju po Mateju 5,17-48. opisuje ključni trenutak Isusove službe i sastavni je deo Propovedi na gori. Smeštene hronološki na početak Njegove službe, ideje iznesene u ovim stihovima na prenesen način predstavljaju granicu povućenu u pesku, jer Isus razlikuje Božje carstvo i carstvo vladara ovoga sveta. Božje carstvo je so i svetlost, i čine ga ljudi, koji su spremni da prave takvu razliku (Matej 5,13-16).

Od samog početka, Isus umanjuje važnost pitanja koje se javlja u umovima fariseja i književnika, dok nesumnjivo veoma pažljivo slušaju mladog učitelja iz Nazareta. »Ne mislite da sam Ja došao da pokvarim Zakon ili Proroke: nijesam došao da pokvarim, nego da ispunim.« (Matej 5,17) Grčki izraz preveden kao »pokvariti«, takođe, može da se prevede i kao »poništiti«, »ukinuti«, »porušiti« ili »srušiti«. Isus nije došao da poruši ili poništi Zakon i Proroke (koji predstavljaju sažeti pregled celokupnog božanskog otkrivenja u Starom zavetu, drugim rečima, Svetom pismu); On je došao da *ispuni*.

Upravo na ovom mestu bilo bi dobro da zastanemo na trenutak i razmotrimo etimologiju reči »*ispuniti*«. Grčka reč za *ispuniti* je tesno povezana sa rečju *napuniti*, a grčki prevod Starog zaveta (ili Septuaginte) koristi upravo taj glagol da opiše Stvoriteljevu zapovest datu stvorenjima da napune zemlju (1. Moj-siveva 1,22.28). Utelovljena Reč koja je oblikovala svet kroz svoje stvaralaštvo

(Jovan 1,1-3) popuniće praznine koje su jednostavno izražene zapovesti »Ne ubij« ili »Ne čini preljube« ostavile. Iako ljudski um smatra da ove zapovesti nije potrebno dodatno objašnjavati, Isus kao Darodavac Zakona ide još dublje.

II »Čuli ste... A Ja vam kažem.«

(Proučite u razredu šest suprotnosti koje Isus spominje u Jevanđelju po Mateju 5. poglavljtu)

Isus koristi šest suprotnosti (antiteza) koje nam pomažu da shvatimo da su dela samo jedan element držanja Zakona. Isus ne samo da nas podseća da Bog razmatra pobude i misli isto kao i dela, već koristeći strukturu antiteze, On posredno tvrdi da se nalazi na istom nivou kao i božanski Davalac zakona. Antiteze obuhvataju ubistvo (Matej 5,21-26); preljubu (Matej 5,27-30), razvod (Matej 5,31-32), zakletve (Matej 5,33-37), osvetu (Matej 5,38-42) i ljubav prema neprijateljima (Matej 5,43-47). Veoma je važno da zapazimo da svi ovi primeri ne predstavljaju Deset zapovesti. Razvod i zakletve mogu se svrstati u građanske zakone, dok bi osvetu i ljubav prema neprijateljima trebalo razmotriti u okviru teoloških (ili filozofskih) osnova. Isus namerno bira različite nivoe Božanskih zakona da utisne u svoje slušaoce činjenicu da je držanje Zakona bez Davaoca zakona nemoguće i nije svojstveno ljudskom rodu. Drugačije rečeno: kada uključimo misli, stavove i skrivene pobude u ono što Zakon obuhvata, Isus jasno naglašava da ljudski rod – vi i ja – nikada neće moći sam da drži Zakon (sa svim njegovim različitim nivoima i pobudama). Čak i kada imamo najbolje namere uvek se nađemo kod nogu Davaoca zakona koji se spustio sa Sinaja prema Golgoti da omogući savršeni primer i savršeno spasenje, koje je dostupno svima koji prihvate Njegov dar.

Razmislite o ovome: Na koji način nam Isus upućuje izazov da držimo Zakon strože nego što su to čak i fariseji činili?

III »Budite vi, dakle, savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski.«

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Mateju 5,48)

Ovaj ključni deo završava se još jednom izjavom koja može da uzdrma naše temelje, i, nažalost, često se vadi iz okvira. »Budite vi, dakle, savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski.« (Matej 5,48) Zamislite kako su se Isusovi slušaoci osećali kada su čuli ovu poslednju izjavu. Da li su Ga posmatrali u neverici? Da li su čvrsto stisnuli pesnice, netremice Ga posmatrajući otvorenih usta? Kako su se književnici i fariseji osećali, kada su čuli da Isus tumači Zakon završavajući nalogom o božanskom savršenstvu? Da li su odmahivali glavom u znak neslaganja ili su klimali glavom u znak odobravanja?

Isus ističe dve oblasti savršenstva: »Budite vi savršeni«, odnosi se na Njegove slušaoce. To je povezano sa još jednom oblasti savršenstva, »kao što je savršen Otac vaš nebeski«. Izjava Elen Vajt: »I kao što je Bog savršen u svom delokrugu, tako i mi treba da budemo savršeni u svom« (*Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 574 orig.), jasno ukazuje na ova dva različita nivoa savršenosti. Tekst u 5. Mojsijevoj 32,4. ovako opisuje Božje savršenstvo: »Djelo je te Stijene savršeno«, dok se u Knjizi proroka Isajie 64,6. naglašava činjenica da je »sva naša pravda kao nečista haljina«. Isus – Davalac Zakona, Stvoritelj i Spasitelj – međutim, premošćuje ovu provaliju koja razdvaja naše nemanje savršenstva i Božjeg potpunog savršenstva. »Ja u njima i Ti u Meni: Da budu sasvijem ujedno.« (Jovan 17,23) Biblijsko savršenstvo, znači, ima dva nivoa, Božje savršeno jedinstvo i ljudsko savršeno jedinstvo sa Hristom.

Evo jedne korisne ilustracije o ljudskom savršenom jedinstvu sa Hristom Roberta Rosa iz članka »Perfection«, *Adventist World* (decembar 2009), str. 21: »Naučnici su nedavno otkrili način da naprave prvu potpuno ravnu i glatku površinu na obrađenom i visoko ispoliranom staklu. Ono je tako ravno i gлатко da kada se dva takva debela komada stakla stave jedan na drugi, i istisne sav vazduh, veza između molekuka postaje tako čvrsta da je skoro nemoguće razdvojiti ih. Oni zaista postaju jedan komad. Isusovo savršeno jedinstvo sa Ocem kroz Njegovu poslušnost na Zemlji postaje naša haljina (Njegove) pravde pripisana nama za svu večnost. Pravda koju želi da prenese na nas je savršeno jedinstvo, koje možemo da imamo kroz vođstvo Svetoga Duha. Poslušnost nadahnuta iskrenom ljubavlju dozvoljava Mu da nas svakoga dana brusi i polira, dok ne budemo u potpunosti povezani sa Njim, do te mere da će biti skoro nemoguće da se razdvojimo.«

Razmislite o ovome: Kako nam celokupna Propoved na gori pomaže da razumemo Isusov poziv da krenemo prema savršenstvu?

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

-U svojim učenjima u Jevanđelju po Mateju 5. poglavljtu, Isus pored Zakona naglašava pobude i misli. Kako nam se sudi – po pobudama ili delima? Navedite biblijski tekst koji podržava vaš odgovor (Vidi: Jezekilj 24,14).

-Ako greh nije delo samo po sebi, već počinje u umu, kada iskušenje postaje greh?

-Koja je razlika između »obrni mu i drugi obraz« i »idi s njime dva« (Matej 5,38-42) i pasivne žrtve? (Vidi u odseku od četvrtka razgovor o »osveti«.)

Primena u svakodnevnom životu:

-Kada pročitate tekst u Jevanđelju po Mateju 5,23-26. razmislite koliko daleko bi trebalo da idete u pokušaju da se pomirite sa nekim ko je ljut na vas? Kako potreba za pomirenjem utiče na vaš odnos sa Bogom?

-Isus produbljuje zapovest koja govori da ne treba činiti preljube i kaže da svako ko pogleda sa željom krši ovu zapovest. Da li to učenje još uvek važi u našem svetu, u kome smo bombardovani reklamama osmišljenim da igraju na kartu seksualnih želja?

-Isus nam u Propovedi na gori ne govori da mirno prihvativmo kada se neko rđavo ophodi prema nama, već da uzvratimo neočekivanom ljubaznošću. Kako je to moguće?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Jovan ima neprijatnog suseda. Čovek dozvoljava svom psu da prlja Jovanov travnjak, a da pri tome ne čisti iza njega, sluša glasnu muziku petkom uveče do kasno, čak baca i smeće preko zida u Jovanovo dvorište. Kao razred, dajte praktične predloge kako Jovan može da »živo ugljevlje zgrne na glavu njegovu«. (Priče 25.21.22)

HRISTOS I SUBOTA

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Marko 2,27.

Učenici će:

Saznati: Prepoznaće da je Subota i dalje simbol Stvaranja i simbol našeg Otkupljenja.

Osetiti: Doživeće Subotu kao vreme olakšanja i oslobođenja.

Činiti: Pronaći će radost u svetkovovanju Subote.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE:

I Saznati: Bezwremenski znak

- A. Zašto su Isusovi protivnici optuživali Isusa da krši Subotu?
- B. Kako je Isus u Jevanđelju po Marku 2,23-28. branio ponašanje svojih učenika u Subotu?
- C. Odakle Subota potiče, i kome je Subota bila namenjena?

II Osetiti: Slavljenje slobode

- A. Kako Subotu možemo doživeti kao dan miline?
- B. Zašto je Isus iskoristio priliku da ljude u Subotu oslobodi patnje?
- C. Šta mislite o spavanju Subotom pre podne i propuštanju odlaska u Crkvu?

III Činiti: Vrhunac sedmice

- A. Isus je upitao: »Valja li u Subotu dobro činiti ili zlo činiti? Dušu održati, ili pogubiti?« (Marko 3,4) Da li to znači da Subotom treba da se bavimo dobrotvornim radom? Kada da pronađemo vreme za bogosluženje i odmor? Kako da napravimo pravu ravnotežu?

- B. Kako možete da učinite Subotu milinom za one koji su u vašoj blizini?
- C. Kako možete da svetkujete Subotu bez određivanja liste onoga što ne treba da činite Subotom?

Zaključak: Isus, kao Tvorac Subote tokom sedmice stvaranja, nije došao da ukine svetkovanje Subote, već da je obnovi kao simbol stvaranja i otkupljenja.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Marko 2,27.

Ključno načelo duhovnog rasta: Subota nam omogućava da doživimo odmor i slobodu u Hristu.

Samo za učitelje: Iako nema čvrstih biblijskih dokaza za svetkovanje nedelje, hrišćani održavaju bogosluženja nedeljom u znak sećanja na Isusovu veliku žrtvu koju je podneo za nas. Sledеću priču mogli bismo upotrebiti kao osnovu za razmatranje tih tvrdnji.

Marsela nije ni slutila da će otkriti nešto neverovatno kada je ušla u sobu svoje majke. Majka je izvadila veliku kartonsku kutiju i preturala po papirima koji su se u njoj nalazili. »Mama, šta tražiš?«, upitala je Marsela. »Kopiju tvog izvoda iz matične knjige rođenih«, odgovorila je majka. Nekoliko trenutaka zajedno su pretraživale kutiju. »O, evo ga, ali mama, nešto nije u redu! Po ovom izvodu rođena sam 7. oktobra. Ti znaš da je moj rođendan 16. marta.« »Dušo, ne obraćaj pažnju na taj stari list papira! Taj datum je zapisan samo zbog osoblja u bolnici. Tvoj tata i ja smo promenili dan tvog rođenja na 16. mart u čast tvog ujaka Maksa. To je dan kada je prestao da puši. To je povod vredan slavlja, zar ne?« Za trenutak Marsela je ostala bez reči, a onda je povikala: »Šesnaesti mart nije moj pravi rođendan?« Majka je pokušala da uteši Marselu objašnjavajući da je taj datum postao porodična tradicija, a datum u oktobru nije baš pogodan za slavlje, jer tada imaju tako mnogo posla u dvorištu. »Zar je to toliko važno?«, upitala je majka. (Ova priča je zasnovana na traktatu *Birthday Switcheroo* Rendija Fišela.)

Za razgovor: Da li biste se osećali voljenim i poštovanim da ste na Marselinom mestu? Da li su njeni roditelji imali ikakve zakonske osnove da izvrše promenu datuma? Kako se ova priča odnosi na svetkovanje Subote odnosno nedelje?

Uvodna aktivnost: Zamolite članove razreda da kažu koja je njihova omiljena aktivnost u Subotu. Naglasite važnost aktivnosti koje grade zajednicu sa Bogom i bližnjima, kao i one koje nam pomažu da pronađemo odmor.

2. KORAK – ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Isus i Subota

(Podsetite se u razredu Isusove posete sinagogi u Nazaretu opisane u Jevanđelju po Luki 4. poglavlju)

Isus je Subotom obično odlazio u sinagogu ili Hram. Luka je veoma jasan kada govori o Isusovom životu i službi u odnosu na Subotu: »I dođe u Nazaret gdje bješe odrastao, i uđe po običaju svome u dan subotni u zbornicu, i ustade da čita.« (Luka 4,16) Budući da je pozvan da čita iz svitaka određenih za čitanje za tu Subotu, Isus čita o Mesijinom delu koje je opisano u Knjizi proroka Isajije 61,1.2. Pomazan i nadahnut Duhom propovedao je Radosnu vest siromašnima; objavljivao je slobodu zatvorenima; obnavljao je vid slepima i oslobađao potlačene. Kakva snažna vest. Kada je Isus spustio svitak, Luka kaže da je dodao još jednu rečenicu: »Danas se izvši ovo Pismo u ušima vašima.« (Luka 4,21) Razgovor koji je dalje tekao razgnevio je masu ljudi, koji su pokušali da ubiju najpoznatijeg Sina iz Nazareta.

Razmislite o ovome: Kako biste se osećali kad bi neko u vašem subotnoškolskom razredu tvrdio da je prorok? Kako biste reagovali, naročito ako poznajete tog vernika? Kako bi trebalo da reagujemo u trenucima, kada su naši pogledi na svet i iskustvo duboko uzdrmani?

II Subota i sukobi

(Podsetite se u razredu čuda učinjenog u Subotu, koje je zabeleženo u Jevanđelju po Jovanu 5. poglavlju)

Izgleda da su mnogi sukobi sa verskim vođama počinjali Subotom. Iako nije posebno težio teološkim sukobima, Isus je često koristio propovedi o Suboti ili izleženja da istakne važne teološke ideje koje su se kosile sa tradicionalnom jevrejskom teologijom tog vremena.

Jedan od najznačajnijih tekstova koji se bavi Subotom i sukobom koji je nastao zbog nje u toku Isusove službe možemo pronaći u Jevanđelju po Jovanu, petom poglavlju. Prvobitno čitalac ne zna *kada* Isus posećuje banju Vitezdu, u kojoj je veliki broj ljudi čekao da bude isceljen. Isus izdvaja »invalida« koji je bolestan 38 godina – čitav svoj život. Isus vidi, zna i pita čoveka ono što je oči-

gleđno (6. stih). »Hoćeš li da budeš zdrav?« Odgovor bolesnog čoveka ukazuje da nije mogao sam da se pomera, jer je možda bolovao od neke vrste paralize. Nije mogao da stigne na vreme do bazena kada se voda zamuti. Zapazite kako Isus leči u trenutku: Živa Reč vraća mu zdравlje. Tri zapovedna načina (ustani, uzmi odar svoj i hodi) označava razliku između propadati u patnji i isceljenja. Čovek je odjednom bio isceljen; uzeo je svoj odar, podsetnik svoje prošlosti, i počeo da hoda.

Do tog trenutka, mi kao čitaoci uvučeni smo u priču. Možemo da vidimo i čujemo nebrojeno mnoštvo bolesnih. Slušamo razgovor koji Isus vodi sa bezimениm čovekom, čudeći se postavljenom pitanju i sili Njegove reči. Mi se radujemo sa čovekom koji ustaje i hoda, i tada smo, kako je zabeležio poznati adventistički pisac, Sigve K. Tonstad »potpuno bez zaštite zatečeni nagovеšтјимa sledeće rečenice, koja ima neočekivano negativno značenje: »A taj dan bješe Subota.« (5,9) (*The Lost Meaning of the Seventh Day*, str. 183)

Sledeći tekst opisuje razgovor između »Jevreja« (obično jevrejskih vođa u Jevandelju po Jovanu) i isceljenog čoveka (Jovan 5,10-13). Taj razgovor više liči na ispitivanje u prepunoj policijskoj stanici. Logičan sled događaja ide ovako: »Budući da je Subota, ne možeš da nosиш odar, zato što zakon to zabranjuje. Znači, ko ti je dozvolio da podigneš svoj odar?«

U ovom slučaju niko nije pokazao radost zbog isceljenog Božjeg deteta. Niko nije iznenaden zbog tonusa mišića i sportske građe nekoga čije je telo bilo slabo i nepokretno. U Jevandelju po Jovanu 9,14. apostol Jovan opisuje još jedno čudo koje je Isus učinio u Subotu, koje se odnosi na slepog čoveka. Međutim, on nije spomenuo ovu priču samo da bi potkreplio činjenicu da su se događala mnoga čuda isceljenja. Ova i prethodna priča u Jevandelju po Jovanu 5. poglavljiju bile su odabrane, zato što se odnose na držanje Subote i Isusov odnos prema Zakonu. Jovan upućuje na to pominjanjem nošenja odra i pravljenja blata u Jovanu 9,6. Drugim rečima, Isus je namerno izabrao Subotu da naglaši činjenicu da je On jedno sa Bogom Ocem (uporedi sa Jovan 5,18). Njegova reč je stvaralačka, i Jovan ističe Stvaralačku Reč u svom prologu (Jovan 1,1-18). Budući da se objašnjenje Subote temelji na stvaranju (2. Mojsijeva 20,8-11), izlečenja u Subotu stvaraju čvrstu vezu sa Zakonom i Darodavcem Zakona.

Razmislite o ovome: Koju osnovnu razliku u vezi sa svrhom svetkovana Subote možete da vidite između Isusovih dela učinjenih Subotom i onih koja su činili fariseji?

III Božji pečat

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: 2. Mojsijeva 20,8-11. i 5. Mojsijeva 5,12-15)

Kao što je Tonstad zapazio, izlečenja u Subotu, takođe, govore o Božjem karakteru (kao i o Isusovom): »Isusovu upornost da leči Subotom najbolje možemo da shvatimo kada posmatramo Subotu ne kao poštovanu jevrejsku svojinu, već kao Božji pečat. U stvari, Isus ispunjava prvobitnu posvećenost uloženu u sedmi dan stvaranja.« (*The Lost meaning of the Sabbath*, str. 197) Isus ne samo da ponovo stvara, već se druži sa onima koji su ugnjetavani i odbačeni od društva, kao što je Bog proveo prvu Subotu sa Adamom i Evom. Isus pokazuje da Bog brine o ljudima i da je Subota znak sećanja na Stvaranje i Otkupljenje (5. Mojsijeva 5,12-15). Njegov proračunati sukob sa jevrejskim vođama pomogao je da se jasno prikaže Njegova ličnost, misija i učenje. Davalac Zakona je nepogrešivo i mnogo jasnije opisao svoj Zakon svojim delima.

Razmislite o ovome: Mi često zamišljamo Isusa kao blagog i milostivog Ottкупitelja – što možemo nesumnjivo da vidimo u mnogim ključnim trenucima Njegove službe. Zašto je, onda, toliko izazivao jevrejske vođe svojim brojnim isceljivanjima u Subotu koja su uključivala fizičku aktivnost?

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

-U doba masovne komunikacije, zašto se i dalje trudimo da imamo crkve i odlazimo u crkve na bogosluženja? Zar ne bi bilo lakše da ostanemo u kući, gledamo vrhunske propovedi i slušamo muziku na nekom adventističkom kanalu?

-Svrha Subote nije da ograničava ili ugnjetava, već da pruži odmor, olakšanje i radost. Kako držanje Subote može da bude način izražavanja naše slobode i radosti u Hristu?

-Šta je Isus mislio sledećim rečima: »Otac Moj doslije čini, i Ja činim« (Jovan 5,17), kada su Ga fariseji optužili da krši Subotu?

-Razmislite za trenutak o našem imenu: adventisti sedmog dana. Kako sedmi dan Subota ukazuje na Drugi dolazak? (Razmislite o odnosu između Stvaranja i ponovnog stvaranja.)

Primena u svakodnevnom životu:

-Zašto Subotom dolazite u crkvu? Koji je vaš omiljeni deo bogosluženja? Kako i druge delove možete učiniti boljima?

-Koje praktične korake možete preduzeti kao pojedinci ili kao crkvena porodica da Subotu učinite milinom i danom koji treba smatrati svetim?

-Koje aktivnosti se smatraju prihvatljivim subotnim aktivnostima u vašoj kulturi? Da li se one temelje samo na biblijskim načelima ili i na običajima?

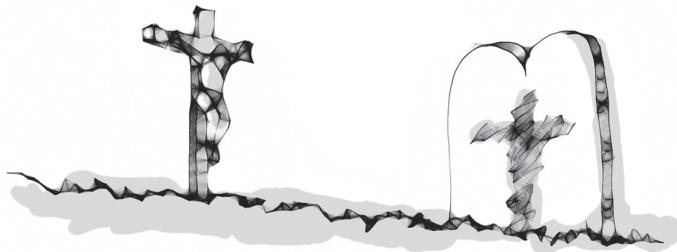
-Kako možemo poboljšati naše iskustvo u svetkovanim Subotama? Kako mo-

žemo da pazimo da se ne iscrpimo previše u toku sedmice da bismo u Subotu imali snage da uživamo u njoj?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Seli je novokršteni vernik Hrišćanske adventističke crkve, koja ima dvoje dece. Njen suprug nije zainteresovan za religiju. Ona je prihvatile da je Subota Božji sveti dan i želi da je svetkuje, ali nije sigurna kako to da sproveđe. Koje praktične savete kao razred biste joj dali?

HRISTOVA SMRT I ZAKON

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Rimljanima 8,1.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće da Isusova smrt nije ukinula Zakon.

Osetiti: Biće svesni potrebe za ispravnim odnosom sa Bogom i Njegovim svetim zakonom.

Činiti: Prihvatiće verom Isusovo oprštanje greha i shvatiće da stojimo savršeni u Božjim očima.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Božji večni zakon

- A. Na koji način je Zakon »oslabljen« (Rimljanima 8,3)?
- B. Šta je kletva zakonska od koje nas je Isus iskupio (Galatima 3,13)?
- C. Zašto Bog nije mogao da ukine svoje zakone i ukloni kazne za njihovo kršenje kada je čovek sagrešio?

II Osetiti: Koja strana Zakona je važna?

- A. Kako nam Zakon pomaže da odredimo odnose?
- B. Da je Zakon ukinut na krstu, zašto ne bismo imali prava da se osetimo uvredenima kada nas neko laže ili ukrade nešto naše?

III Činiti: Oslobodenje da služimo

- A. Kako bi trebalo da reagujemo kada se pogledamo u ogledalo Zakona?
- B. Zašto držanje Zakona, čak i silom Svetoga Duha, i dalje ne bi bilo dovoljno da nas spasi?

C. Kako mogu da pokažem da prihvatom i cenim to što sam oslobođen od kletve smrti?

Zaključak: Isusova smrt nije ukinula Zakon. Kroz Isusovu smrt i vaskrsenje, svi koji veruju mogu da iskuse pobedu nad smrću, koja je posledica kršenja Zakona.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Rimljanimi 8,1.

Ključno načelo duhovnog rasta: Isusova smrt nije uništila Zakon, već je platala kaznu za greh, stavljajući nas u novi odnos sa Bogom i Njegovim zakonom.

Samo za učitelje: U hrišćanskim krugovima preovladava učenje da je posle Isusove smrti Zakon, uključujući i Deset zapovesti, bio ukinut. Ono se temelji na stihovima koji su izvučeni iz konteksta. Da bismo razumeli značenje nekog teksta, važno je da učenja nikada ne zasnivamo samo na jednom stihu, već da uvek posmatramo celu sadržinu teksta, kao i širu temu u Bibliji.

O ulozi Zakona u životu hrišćanina dugo se raspravljalo. Čak i u ranoj Hrišćanskoj crkvi neki su smatrali da spasenje zavisi – bar delimično – od strogog držanja Zakona. Drugi su opet smatrali da hrišćanski život treba u potpunosti da bude oslobođen svih zakona i ograničenja. Apostol Pavle bavio se pitanjem Zakona i značenjem Isusove smrti u mnogim svojim poslanicama upućenim hrišćanima koji su se susretali sa pogrešnim idejama u vezi sa Zakonom. Pavle je upotrebio metaforu braka da objasni ulogu Zakona. Možda će nam sledeći savremeni događaj pomoći da dobijemo bolju sliku o ovom pitanju.

Dvadesetog aprila 2010. godine eksplozija na jednoj bušotini naftne u obalnom pojasu usmrtila je 11 radnika i stvorila vatrenu loptu vidljivu sa 56 km udaljenosti. Požar nije mogao biti ugašen i dva dana kasnije platforma je potonula, dok je iz naftne bušotine na dnu mora počela izlaziti nafta, prouzrokujući najveće izливanje nafte u obalnom pojasu u istoriji Sjedinjenih Američkih Država.

Počelo je ispitivanje ove nesreće, koja je odnела ljudske živote i nanela veliku štetu prirodnoj sredini. Tuga se pretvorila u gnev kada je otkriveno da

su alarmi na platformi bili pokvareni i da su ključni sigurnosni sistemi bili namerno isključeni.

Zakon je uvek služio kao Božji alarmni sistem, koji upozorava na opasnost od problema greha u našem životu.

Za razgovor: Koje sličnosti postoje između ovog primera i istaknutog hrišćanskog učenja po kome nas Isusova smrt oslobađa od Zakona?

Uvodna aktivnost: Sledeća aktivnost može da nam pomogne da ovu pouku lično doživimo. Zamolite članove razreda da daju radne definicije greha bez osvrтанja na Deset zapovesti ili neke druge zakone. Cilj ove vežbe nije da dobijemo dobru definiciju, već da iskusimo teškoću definisanja greha bez Zakona.

2. KORAK – ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Posledice greha

(Podsetite se u razredu pada u greh zabeleženog u 1. Mojsijevoj 3. poglavlju)

Greh donosi bol, ima visoku cenu i dovodi život u opasnost. Kada su Adam i Eva odlučili da pojedu plod sa drveta poznanja dobra i zla (1. Mojsijeva 3,6), oni su oslobodili virus koji je prodro u sve i svakoga na ovoj planeti. Smrt je zavladala svetom, a bliska zajednica sa Tvorcem licem k licu postala je nemoguća. Verujući više sotoninim lukavim nagađanjima nego Božjoj reči, prvi ljudski par je uništio odnos sa svojim Tvorcem ispunjen ljubavlju. Osetivši strah, pokušali su da se sakriju (1. Mojsijeva 3,7,8). Ipak, Bog ih je pozvao i nastavio je da ih poziva: »Gde si?« U svom prvom razgovoru sa Tvorcem pošto su okusili plod, Adam i Eva uperili su prst jedno prema drugom, prema zmiji, i na kraju prema Bogu (»Žena koju si udržio sa mnom, ona mi dade s drveta, te jedoh«. 1. Mojsijeva 3,12). U ovom događaju prvi put smo čuli mio (mada još prikriveni) zvuk Jevandelja kada Bog izriče sud nad zmijom – i neprijateljem koji se krio iza zmije. »I još mećem neprijateljstvo između tebe i žene i između potomstva tvojega i potomstva njezina; ono će ti na glavi stajati, a ti ćeš ga u petu ujedati.« (1. Mojsijeva 3,15)

Posle ove izjave, tekst u 1. Mojsijevoj 3,21. sažeto govori da je Bog učinio nešto za Adama i Evu. Načinio je odeću od kože i odenuo ih. Većina biblijskih komentatora ovo smatra prvim pominjanjem prinošenja žrtava. Nevina životinja morala je da umre da bi pružila pokrivalo i zaklon prvom ljudskom paru. U stvari, jevrejska reč koja se odnosi na »haljine« i glagolski oblik »obući« povezane su sa Šatorom od sastanka i bogosluženjem, i koriste se da opišu odeću sveštenika i prvosveštenika (uporedi: 2. Mojsijeva 28,4; 29,5,8; za »haljine«; 2.

Mojsijeva 29,8; 40,14; 3. Mojsijeva 8,13 (za »obuci«). Sledеće poglavlje još više istiće važnost prinošenja žrtava, jer govori o odgovarajućim i neodgovarajućim žrtvama. Budući da je greh zahtevao žrtvu (Rimljana 6,23), Bog je ustanovio žrtveni sistem kojim je upečatljivo prikazao koja je cena i važnost prinošenja žrtava. Međutim, to nije bila suština.

Razmislite o ovome: Koji zakon proglašava da je smrt posledica greha? Zašto je potrebna žrtva da bi se premostila udaljenost između Boga i ljudskog roda? Setite se nekog teksta iz Biblije na kome ćete zasnovati svoj odgovor.

II Cena otkupljenja

(Podesetite se u razredu teksta iz Rimljana 6,11-18)

Možemo se pitati zašto je smrt posledica greha i zašto otkupljenje takođe zahteva smrt. Tekst u 1. Mojsijevoj 2,16.17. beleži prvu božansku zapovest datu Adamu, izraženu i pozitivnim i negativnim izrazima. Zapovest »Jedi slobodno sa svakoga drveta...« potvrđuje Stvoriteljevu dobrotu i blagonaklonost. »Ali s drveta znanja dobra i zla, s njega ne jedi; jer u koji dan okusiš s njega, umrićeš.« (1.Mojsijeva 2,17) Stihovi ukazuju na jasnou pravnu strukturu. Propisano je šta je dozvoljeno, postavljene su granice. Zatim, ukazano je na moguće posledice (»umrićeš«). U središtu ovog Božanskog zakona nalazi se pitanje poslušnosti i poverenja. Nažalost, naši prvi roditelji nisu bili poslušni i nisu imali poverenja. Da li su umrli? Ne – i da. Božje delovanje i stalna ljubav pružili su im nadu i dodali mnoge godine života. Međutim, njihova smrt je bila neizbežna. Počeli su da umiru onog trenutka kada su okusili plod. Počeli su da stare; videli su kako lišće opada sa drveća; bili su svedoci prvog ubistva u svojoj porodici.

Uvođenjem žrtvenog sistema (posle pada), Bog je prikazao strašnu prirodu greha i visoku cenu spasenja. Zamena je bila ključ spasenja: nevini je zamenio mesto sa krivcem. Mnogi stihovi u Svetom pismu ukazuju na ovu veliku zamenu (uporedi Marko 10,45; 1. Korinćanima 6,20; Rimljana 6,11-18). U stvari, Isus na krstu, koji je umro kao nevina žrtva za čitav svet (Jovan 3,16) bio je deo Božjeg plana u rešavanju problema greha, u obraćanju začuđenim anđelima i celom svemiru. Bog je lično platio otkup. Davalac Zakona dao je svoj život za grešnike koji su svojim gresima prouzrokovali Njegovu smrt. Samo Onaj koji je jednak sa Zakonom mogao je da iskupi prestupe Zakona. Krst najjasnije prikazuje prirodu Davaoca Zakona. On nije privremeno obustavio Zakon. On je ispunio Zakon (Matej 5,17), uključujući i zapovest o Suboti.

Razmislite o ovome: Neki hrišćani su se (možda i neki adventistički hrišćani) udaljili od shvatanja krsta kao plate za greh. Oni naglašavaju ideju da krst, prvo i najvažnije, pokazuje Božji karakter. Razgovarajte o ovoj ideji u svetlosti Svetinje i žtvenog sistema.

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

-Kako apostol Pavle koristi bračne odnose (Rimljanima 7,1-6) da objasni naš odnos prema Zakonu?

-Zašto mnogi hrišćani tvrde da je Isus svojom smrću na krstu ukinuo Zakon?

-Kako Zakon može da bude zakon grehovni i smrti, a da ne bude i sam grešan (Rimljanima 8,1.2)?

-U većini zemalja po zakonu osoba je nevina dok se ne dokaže suprotno. Da li smo mi nevini ili grešni u Božjim očima? Zašto?

Primena u svakodnevnom životu

-Kako mogu da znam da li su neka dela prihvatljiva ili neprihvatljiva Bogu?

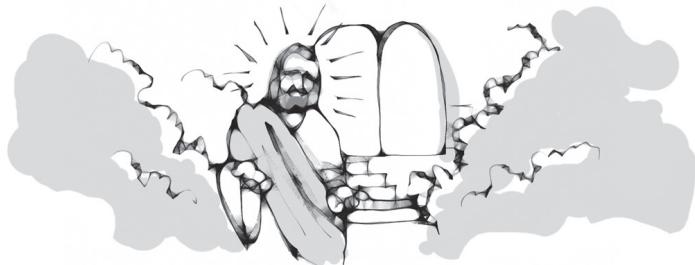
-Zakon bi trebalo da me uveru u greh i okrene me Isusu. Šta bi trebalo da radim ako i dalje osećam krivicu, čak i kada sam prihvatio i uveo Isusa u svoj život?

-Kada Zakon suočava grešnika sa njegovim gresima, koje mogućnosti mu se otvaraju?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Zamislite sa svojim razredom sledeću priču: vaš sused je pobožni budista i stavљa veliki naglasak na sklad, dobra dela i brigu o svemu stvorenom. On ne može da prihvati hrišćansku usredsređenost na krv i žrtvu. On želi da zna kako hrišćanstvo poučava o miru, kada je usredsređeno na takvo nasilje. Kao razred, dajte neke predloge koji će pomoći vašem susedu da bolje shvati suštinu hrišćanstva.

HRISTOS, SVRŠETAK ZAKONA

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Rimljanima 10,4.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće odnos između Zakona i milosti.

Osetiti: Biće uvereni da im je potreban Isus.

Činiti: Težiće pobožnosti, vernosti, izbegavajući da padnu u legalizam.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Zakon nas vodi Hristu.

A. Zašto apostol Pavle u Rimljanima 5. poglavljtu dovodi greh i smrt u tesnu povezanost?

B. Kako je odnos prema Zakonu prvog Adama doneo smrt, dok odnos prema Zakonu drugog Adama donosi život?

C. Kako Zakon može da posluži kao podsetnik svim hrišćanima da je Hristos naša pravda?

II Osetiti: Isus je naša jedina nada za Nebo.

A. Kada dođem u dodir sa Božjim zakonom, zašto treba da postanem svesniji svojih grešaka i nedostataka?

B. Šta mislite da li je Božji zakon više kao telohranitelj ili kao policajac? Zašto?

III Živeti po Božjoj volji milošću

A. Ako se borim da učinim poduhvate za koje znam da bi trebalo da učinim, da li sam onda obraćena osoba? Objasnite.

B. Zašto nikada ne mogu da budem dovoljno dobar da zaslužim Nebo držanjem Zakona?

Zaključak: Držanje Zakona nije u sukobu sa milošću. To je ono što činimo kao rezultat primanja milosti.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Rimljanima 10,4.

Ključno načelo duhovnog rasta: Zakon ukazuje na naš greh i budi u nama potrebu za Spasiteljem.

Samo za učitelje: Još od Pavlovog vremena, javljaju se pitanja u vezi sa odnosom između Zakona i milosti. Površno čitanje nekih Pavlovih tekstova navelo je neke da pomisle da je poslušnost Zakonu u sukobu sa primanjem milosti. Ali pažljivije čitanje tih tekstova pokazuje da, iako se Pavle snažno suprotstavlja onima koji pokušavaju da zarade svoje spasenje strogim držanjem Zakona, poslušnost igra središnju ulogu u hrišćanskom životu. **Zakon nas uverava u greh, a zatim ukazuje na Isusa. Posle obraćenja živimo po Zakonu kao rezultat primanja milosti.**

Gde god je Pavle išao i osnivao crkve, pratila ga je grupa ljudi sa namerom da poruši njegovu vest o spasenju kroz Isusa Hrista. Ova grupa isticala je strogo držanje Zakona kao jedini način za postizanje spasenja. Pavle je snažno reagovao na delovanje ove grupe i često se vraćao na ulogu Zakona i milosti, koristeći različite primere iz okruženja u kome su njegovi slušaoci živeli. Ove sedmice proučavaćemo neke ključne tekstove koji se bave ovom temom.

Petnaestog oktobra 1492. godine, američki Indijanci ponudili su Kristoferu Kolumbu osušeno lišće duvana kao poklon. Uskoro posle toga, mornari su doneli duvan u Evropu, i biljku su počeli da gaje širom kontinenta. Jedan od glavnih razloga za sve veću popularnost uzgajanja duvana u Evropi bila su njegova takozvana isceljujuća svojstva. Evropljani su verovali da duvan može da leči skoro sve, od lošeg zadaha do raka. Jedan španski lekar, Nikolas Monardes, u svojoj knjizi o istoriji lekovitih biljaka novoga sveta, otišao je tako daleko da je tvrdio da duvan može da leči 36 zdravstvenih problema. U početku duvan se žvakao. Zatim je 1588. godine Tomas Herijet uticao na sve veće korišćenje

duvana za pušenje. Iako je umro od raka nosa (pušači su izdisali dim kroz nos), ljudi su ostali čvrsti u svom uverenju da je duvan koristan.

U toku Drugog svetskog rata (1939-1945) cigarete su bile uključene u vojnička sledovanja i bile su važne kao i hrana. Tokom 1950-ih bilo je sve više dokaza da je pušenje povezano sa rakom pluća. Konačno, donešeni su zakoni o regulisanju industrijskog reklamiranja i duvanske kompanije su morale da stave upozorenja za svoje potrošače na kutijama. Danas je pušenje na javnim mestima zabranjeno u mnogim zemljama.

Uvodni razgovor: Zajedno sa razredom podsetite se prethodne kratke istorije o pušenju i razmotrite sledeće: da li su ljudi umirali od bolesti povezanih sa upotrebom duvana pre nego što su doneseni zakoni o tome? Da li donošenje zakona o pušenju može da spasi živote? Da li zakoni mogu da pomognu onima koji su nikotinski zavisnici?

Za razgovor: Da li oni koji nisu svesni Božjeg zakona pate zbog posledica kršenja Njegovog zakona? Ako da, kako? Kako bi svest o Božjem zakonu pomogla ljudima?

2. KORAK – ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Spasenje iza krsta

(Podsetite se u razredu 3. Mojsijeve 16. poglavlja)

Za mnoge hrišćane spasenje verom u Hrista odnosi se na krst. Vlada sledeće mišljenje: Isus je dobrovoljno došao da preda Sebe kao žrtvu za grehe ljudskog roda; patio je i umro na krstu za sve nas, a onda je vaskrsao i – pošto je proveo neke poslednje trenutke sa svojim učenicima – vazneo se na Nebo. Kraj priče. Krst je postao ključna tačka spasenja, što i treba da bude. Međutim, biblijski tekst se ne zaustavlja ovde. Spasenje se ne odnosi samo na krst (i naš lični odgovor na krst) na kome je plaćeno za sve grehe ovoga sveta, već i na sam problem greha. Starozavetni žrtveni sistem zapravo nudi korisno objašnjenje. Kada bi grešnik prepoznao greh u svom životu, donosio je odgovarajuću žrtvu u Šator od sastanka (ili, kasnije, Hram). Položio bi ruke na glavu životinje kao zamenika pre nego što će biti ubijena. Krv životinje bila je skupljana, premazivana po oltaru i prskana po zavesi Svetinje nad svetinjama. Ostatak životinje bio je spaljen. Međutim, ovo nije bio kraj priče. Zbog prenošenja greha u Svetinju, bilo je potrebno njeno čišćenje, a Božji zakon je zahtevao da se to simbolično vrši jednom godišnje za vreme obreda na Dan pomirenja (3. Mojsijeve 16). Tekst u 3. Mojsijevoj 16,16. opisuje svrhu prinošenja žrtava i korišćenje krvi

u toku tog dana: »I tako će očistiti Svetinju od nečistota sinova Izrailjevih i od prijestupa njihovijeh u svijem grijesima njihovijem; tako će učiniti i u Šatoru od sastanka, koji je među njima usred nečistota njihovijeh.« Konačno, greh čitavog naroda bio je prenošen na jarca, koji je odvođen u pustinju i tako je Svetinja bila očišćena od svih greha koji su se skupljali u toku godine (3. Mojsijeva 16,21,22; uporedi sa 30. stihom).

Razmislite o ovome: Složeni žrtveni sistem bio je utemeljen na Božjim zakonima. Zašto je Bog želeo da deca Izraeljeva učestvuju u obredima na Dan pomirenja, kada su već prineli žrtve za svoje grehe? Kakvo značenje je sve to imalo?

II Pravo »Jagnje Božje«

(Podsetite se u razredu na što se odnosilo to što je Isus nazvan »Jagnjetom Božjim« u Jevanđelju po Jovanu 1,29)

Pisci Novoga zaveta jasno su razumeli da je Isus »Jagnje Božje« koje će poneti grehe ovoga sveta (Jovan 1,29,36; Dela 8,32; 1. Petrova 1,19; Otkrivenje 5,6). Posle Isusovog raspeća i vaskrsenja, shvatili su na što se odnosila Isusova žrtva. Pisac Jevrejima poslanice je potpuno svestan povezanosti između Isusove smrti, nebeske službe i obimnog žrtvenog zakona u Starom zavetu. Tekst u Jevrejima 9,15. govori o Isusovoj žrtvi pomirenja na krstu koja je pokrila sve prestupe. Nekoliko stihova kasnije, pisac ove poslanice opisuje Isusov ulazak u Nebesku svetinju (drugim rečima, prvobitnu, ne poput one na Zemlji opisanou 2. Mojsijevoj 25,9) i Njegovu službu tamo (Jevrejima 9,24-26) koja će dovesti do konačnog uklanjanja greha. Kada završi taj zadatak, Isus će se vratiti da doneše spasenje onima koji Ga čekaju (Jevrejima 9,27,28).

Razmislite o ovome: Na što se odnosi to što je Isus nazvan »Jagnjetom Božjim«?

III Pouke iz Nebeske svetinje

(Podsetite se u razredu teksta iz Knjige proroka Danila 8,14)

Krst je samo jedna stanica na putu plana spasenja. Da ne bude zabune, on jeste presudna tačka u istoriji, ali spasenje zahteva dalji rad u Nebeskoj svetinji i konačno uništenje greha. Ako je Hristova smrt uticala na ukidanje Zakona, zašto bi Jevreji isticali važan Isusov posao kao nebeskog Prvosveštenika?

Biblijskim piscima bilo je jasno da krst i Nebeska svetinja nisu međusobno suprotne stvarnosti, već činioci istog božanskog plana spasenja koji je bio prikazan u zemaljskoj Svetinji i njenoj službi. Ova važna stvarnost već je bila prorečena u spisima proroka Danila, naročito u osmom poglavlu, koje, govorеći o svetskim silama koje se javljaju jedna za drugom, opisuje silu malog roga koji će napasti Svetinju i njen žrtveni sistem (Danilo 8,9-11) i želeti da promeni

vremena i zakone (Danilo 7,25). Na pitanje koliko dugo će Božji narod morati da trpi ovu bezbožnu silu odgovor je dat u Knjizi proroka Danila 8,14: »Do dvije tisuće i tri stotine dana i noći; onda će se Svetinja očistiti.« Ova slika suda u poslednje vreme (uporedi sa Danilom 7. poglavljem) povezuje Dan pomirenja sa konačnim rešenjem problema greha. Zakon koji ukazuje na ovaj sled događaja ne može biti problem. Problem leži u našem nesavršenom shvatanju Božanskog zakona, koji je u osnovi plana spasenja i pokazuje karakter Davoca zakona. On zna kakav je greh: razorno, ponižavajuće, sebično ponašanje i stavovi koji nas razdvajaju od Stvoritelja i Izvora života.

Razmislite o ovome: Zašto je Nebeska svetinja tako važna u učenju i vesti Poslanice Jevrejima? Čemu nas Nebeska svetinja uči o planu spasenja i prirodi greha?

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

- Na koji način je Hristos »svršetak« Zakona (Rimljanima 10,4)?
- Koju definiciju greha više volite: »greh je prestup Zakona« ili »greh je bezakonje«? U čemu je razlika?
- Zašto je hrišćanima tako teško da shvate dalju ulogu Zakona u životu osobe koja je spasena milošću?

Primena u svakodnevnom životu:

- Kako možemo da izbegnemo da mešamo Zakon sa Izvorom spasenja?
- Kako Deset zapovesti možemo da posmatramo kao znak Božje ljubavi, a ne listom zabrana?
- Kako ću da znam da sam postao legalista?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Zamislite da ste spasilac na velikom bazenu. Primetite da jedan mali dečak skače sa visoke daske u duboki deo bazena i počinja da se davi. Uskaćete u vodu da ga spasete i oživite. Sledećeg dana on se ponovo penje na visoku dasku za skakanje i uskaće u vodu. Kada ga ponovo spasite on kaže: »Znam da ćete me spasiti, pa, ne moram da poštujem pravilo, koje kaže da samo plivači mogu da skaču sa daske.« Šta biste mu rekli? Kako bi se vaši odgovori mogli primeniti na zahtev za poštovanje Zakona pošto smo spaseni?

BOŽJI I HRISTOV ZAKON

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Jovan 15,10.

Učenici će:

Saznati: Uvideće da je Božji zakon u celosti utemeljen na načelu ljubavi.

Osetiti: Biće uvereni da je Isus naš Spasitelj i Sudija.

Činiti: Pokazaće ljubav prema Bogu i bližnjima u svim životnim prilikama.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Zakon i milost su dve strane istog novčića.

A. Isus je držao Očevo zakon i ostao je u Njegovoj ljubavi (Jovan 15,10); da li ja moram da držim Njegov zakon da bih ostao u Njegovoj ljubavi?

B. Na koga se mogu primeniti Deset zapovesti?

C. Kako Zakon može da služi kao merilo nivoa ljubavi koju pojedinačno deli sa Bogom i bližnjima?

D. Kako Isusova »nova« zapovest (Jovan 13,34) ponovno proglašava staru zapovest važećom (3. Mojsijeva 19,34)? Zašto se naziva novom?

II Osetiti: Sudija je naš prijatelj.

A. Koja su »pravila« ljubavi?

B. Šta mislite o tome da je Isus vaš sudija (Jovan 5,22)?

III Činiti: Ljubav se mora pokazati

- A. U koja je dva vodeća načela Isus sažeо Deset zapovesti?
- B. Zašto voleti druge, kao što je Isus nas voleo, uključuje mnogo više od voleti druge kao što volimo sebe (Jovan 13,34)?
- C. Kako na praktičan način možemo da pokažemo ljubav prema Bogu i bližnjima u svojoj crkvenoj porodici, zajednici i ličnim odnosima?
- D. Kako možemo da primenimo crkvenu disciplinu ako pokazujemo milost?

Zaključak: Sve što je Isus učio, uključujući i »novu« zapovest koju je dao, bilo je u potpunom skladu sa Božjim zakonom.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Jovan 15,10.

Ključno načelo duhovnog rasta: Božji zakon je nepromenljivi Zakon ljubavi koji je uvek bio i uvek će biti božansko merilo suda.

Samo za učitelje: Ideja da su Deset zapovesti date samo Jevrejima i da više ne važe u hrišćanskom svetu je popularno, ali nebibiljsko teološko stanovište. Neki kažu da hrišćani nisu dužni da drže Deset zapovesti, već samo Isusovu »novu zapovest« o međusobnoj ljubavi. Pouka za ovu sedmicu ističe činjenicu da su Deset zapovesti date Hristu (kao delu Trojstva) na Sinaju i da one čine merilo po kome se meri ljubav prema Bogu i bližnjima.

Jednom je mali dečak došao kući sa darom za svoju majku. Veoma ju je voleo i želeo je da joj pokloni nešto posebno. Rano ujutro, je otiašao od kuće čitav dan tražeći odgovarajući poklon. I konačno ga je pronašao. Došao je kući i ponosno ga predao majci – veliku zelenu žabu! Majka je vrissnula, a onda je, shvatajući da je to bio dar iz ljubavi, zagrlila sina. Dečak je imao divne namere, ali kako bude rastao, naučiće da izražava svoju ljubav delima i rečima koje će drugi razumeti. Moraće da nauči da govori njihovim jezikom ljubavi.

Geri Čepmen, autor nekoliko knjiga o pet jezika ljubavi, piše: »Ljubav nije samostalno iskustvo. Ljubav zahteva onoga koji voli i koji odgovara na tu ljubav. Ako je Bog taj koji voli, zašto sva Njegova stvorenja ne osete tu ljubav? Možda zato što je neki traže na pogrešnom mestu.« (*The Love Languages of God*, str.13) Deo problema leži u tome što često definišemo ljubav samo kao

divno osećanje. Osećanja nikada ne mogu da stvore osnovu za odnos pun ljubavi. Odnosi moraju biti izgrađeni na opredeljenjima pokazanim na delu. Božji zakon pokazuje ko je On i podseća nas na činjenicu da je Bog ljubav. Isus je došao da pokaže Božju ljubav na delu. Isus je pokazao nepobitnost Božjeg večnog zakona živeći po njemu i ističući ga u svojim učenjima.

Uvodna aktivnost: (Ako je razred veliki, možda biste mogli da ga podelite u manje grupe da bi svaki član imao priliku da da svoj odgovor.) Šta je vaš jezik ljubavi? Šta biste najviše voleli da primite kao izraz ljubavi: poklon, reči ohrabrenja, kvalitetno provedeno vreme, praktičnu pomoć, ili fizički dodir? Kako možete da doživite Božju ljubav u svom jeziku ljubavi?

Za razgovor: Ako je Bog ljubav i Njegov karakter je izražen u Njegovom zakonu, šta je onda Božji jezik ljubavi? Kako možemo da naučimo da govorimo Njegovim jezikom ljubavi?

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Najveća zapovest

(Podsetite se u razredu teksta u Jevanđelju po Mateju 22,35-40. i 5. Mojsijevoj 6,5)

Isus je u toku svog života neprestano davao važnost Božjim zapovestima. Kada Ga je jedan od zakonika upitao da navede najveću zapovest u Zakonu, Isus navodi tekst iz 5. Mojsijeve 6,5 (Matej 22,35-40). On je znao da je ovo bila zamka osmišljena da »ispita« mladog učitelja koji će, kako su se nadale verske vođe tog vremena, dati izjavu ili navod nekog teksta koji bi mogli da upotrebe protiv Njega. »Ljubi Gospoda Boga svojega svijem srcem svojijem, i svom dušom svojom, i svom misli svojom«, veliki je podsetnik u našoj sveobuhvatnoj vernosti Stvoritelju, koji nas je stvorio i otkupio – i dostojan je naše ljubavi.

Razmislite o ovome: Šta nam ukazivanje na srce, dušu i um govori o ljudskoj prirodi?

II Koreni Starog zaveta

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevanđelja po Mateju u 22. poglavlju i 3. Mojsijeve 19,18)

Isus, takođe, navodi još jedan tekst iz Starog zaveta koji je drugi po redu, ali ima podjednaku važnost kao i prvi navedeni stih (Matej 22,39). »Ne budi

osvetljiv, i ne nosi srdnje na sinove naroda svojega; nego ljubi bližnjega svojega kao sebe samoga; Ja sam Gospod.« (3. Mojsijeva 19,18) Oba navoda iz Pentateucha sažimaju suštinu i temelj Deset zapovesti bez postavljanja ijedne zapovesti iznad ili kao suprotnost nekoj drugoj. Dok prve četiri zapovesti naglašavaju našu posvećenost i odnos prema Bogu (drugim rečima, vertikalnu dimenziju), poslednjih šest ističu načela horizontalnih odnosa, ili kako se ophodimo i živimo sa ljudima oko sebe.

Zanimljivo je zapaziti da Isusov navod iz 3. Mojsijeve 19. poglavlja zaista naglašava čitav Zakon, a to je činjenica koji rabini i književnici ne bi prevideli. Treća Mojsijeva 19. poglavlje opisuje sveto življenje i božanski određenu etiku, i to čini mešajući sve tri kategorije biblijskog zakona: moralni, građanski i ceremonijalni. Obrazloženje za življenje svetim životom javlja se odmah na početku poglavlja: »Budite sveti, jer sam Ja svet, Gospod Bog vaš.« (3. Mojsijeva 19,2) Mnogo puta, skraćena verzija (»Ja sam Gospod Bog tvoj«) javlja se u poglavlju. Svih deset zapovesti se spominju u poglavlju – ponekad se ponavljaju – kao što je prikazano u sledećoj tabeli. (Tabela je uzeta iz knjige *Leviticus* Marka Rukera, str. 252)

2. Mojsijeva 20. poglavlje	3. Mojsijeva 19. poglavlje
Ja sam Gospod (2. stih)	Stihovi: 3.4.10.12.14.16.18.25.28.30-32.34.37.
Rezani lik (stihovi 4-6)	4. stih
Uzeti Božje ime uzalud (7. stih)	12. stih
Subota (stihovi 8-11)	Stihovi: 3.30.
Poštovanje roditelja (12. stih)	3. stih
Ubistvo (13. stih)	16. stih
Preljuba (14. stih)	29. stih
Krađa (15. stih)	Stihovi: 11.13.35.36.
Lažno svedočenje (16. stih)	Stihovi: 11.16
Žudeti za nečim (17. stih)	18. stih

Treća Mojsijeva 19. poglavlje ističe celovitu prirodu Starozavetnog zakona, objedinjujući sve vrste zakona i stavljajući naglasak na sveto življenje. Isusovo pominjanje vertikalne i horizontalne dimenzije ljubavi ponovo potvrđuje osnovni plan Deset zapovesti.

Razmislite o ovome: Zašto Isus nije izabrao jednu određenu zapovest kada su Ga pitali koja je zapovest najveća? Zašto Isus navodi tekstove koji su uopšteni?

III Isusovo tumačenje Zakona

(Podsetite se u razredu teksta iz 2. Korinćanima 5,17. i Rimljanima 10,4)

Iako je Isus stalno potvrđivao Zakon, ipak je bilo nečeg novog u Njegovom predstavljanju Pisma. Propoved na gori sadrži mnoge primere ovih novih objašnjenja. U poslednjoj antitezi u Matejevom 5. poglavljtu, Isus navodi stih iz 3. Mojsijeve 19,18. a onda dodaje deo koji ne nalazimo u Pismu (»mrzi na neprijatelja svojega«). Najverovatnije da Isus pored toga što navodi biblijski stih, pozitivnoj zapovesti o ljubavi dodaje negativan deo o mržnji koja je preovladavala u učenjima tog vremena.

U svojoj antitezi, Isus proširuje zapovest o ljubavi iz 3. Mojsijeve 19,18. koja se ne odnosi samo na susede. On posebno pominje ljubav prema neprijateljima i molitvu za one koji nas gone. Isus naglašava gledište koje izvorni zakon podržava, i objašnjava ono što je do tada bilo nejasno. U našem okruženju nalaze se osobe koje ne pokazuju uvek ljubav prema nama. Da li to oslikava glavnu razliku između »Božjeg zakona« i »Hristovog zakona«? Da – i ne. Hristova antiteza, pored toga što ukazuje na Njega kao Davaoca zakona, otkriva novi ugao posmatranja, koji treba da nas dovede u podnožje krsta. Ko je od nas sposoban da voli neprijatelje ili da se moli za one koji nas muče i progone? Dok je to ljudskim očima gledano skoro nemoguće, pozvani smo da dođemo Spasitelju i budemo preobraženi u novo stvorenje (2. Korinćanima 5,17). Zakon postaje tutor i vodič (Rimljanima 10,4) koji ukazuje na Spasitelja.

Razmislite o ovome: Zašto je Isus dodao »mrzi na neprijatelja svojega« u Mateju 5,43? Ako su Isus i Otac jedno (vidi: Jovan 17), zašto bi postojala razlika između Božjeg i Hristovog zakona? Kako nam učenje o Trojstvu može pomoći u odgovoru na ovo pitanje?

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

-Kako bi nam mišljenje da Zakon nije obavezan u novozavetnom razdoblju milosti , u stvari, dalo dozvolu da grešimo?

-Kako je apostol Pavle upotrebio »zakon Hristov« (1. Korinćanima 9,21) kao sredstvo u misionskom radu?

-Isus je kao deo Trojstva bio uključen u davanje Zakona na Sinaju; tako da je zakon Hristov samo ponovno potvrđivanje Božjeg zakona sa jednom dodatnom rečenicom. Šta je značajno u vezi sa tim dodatkom (Jovan 13,34)?

Primena u svakodnevnom životu:

- Zašto je potrebno da najpre »volite Gospoda Boga svojega«, a onda »bliznjega svojega kao samoga sebe«? (Luka 10,27)
- Kako preko Božjeg zakona možemo da izrazimo ljubav prema Bogu i bližnjima?
 - Koja veza postoji između držanja zapovesti i ljubavi?
 - Mogu li da volim druge ako se osećam nevoljenim? Kako?

4. KORAK - BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Na osnovu različitih tipova jezika ljubavi (reči ohrabrenja, kvalitetno vreme, pokloni, dela službe, fizički dodir) razmislite o praktičnim načinima na koje vaš razred može da pokaže Božju ljubav u vašem okruženju.

HRISTOS, ZAKON I JEVANĐELJE

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Efesima 2,4.5.

Učenici će:

Saznati: Prepoznaće da Zakon i milost sarađuju u otkrivanju Božjeg plana za pobedu nad grehom.

Osetiti: Ceniće Božje žarko interesovanje za ljudski rod.

Činiti: Sarađivaće sa Bogom u širenju Radosne vesti drugima.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Zakon i milost su nerazdvojivo povezani.

A. Koja će merila na kraju biti upotrebljena prilikom suđenja svim ljudima?

B. Zašto je Bog dao Zakon izraelskom narodu?

C. Koju je »istinu« (Jovan 1,17) Isus prikazao u svom životu?

D. Koja je naša uloga u procesu spasenja? Da li držanjem Zakona išta doprinosimo spasenju? Objasnite svoj odgovor.

E. Kada sarađujemo s Bogom u radu za one koji Ga ne poznaju, zašto Božji zakon treba da bude znak prepoznavanja Njegovih predstavnika?

II Osetiti: Emanuilo – Bog je sa nama.

A. Zašto svako ljudsko biće ima u sebi izgrađenu želju za duhovnošću?

B. Šta su najveći izazovi duhovnoj sigurnosti?

C. Šta je radosna vest Jevanđelja?

D. Kako nas Isusova sramna smrt na krstu oslobođa sramote?

III Činiti: Širenje Radosne vesti

- A. Pored toga što nas oslobođa od osude Zakona, šta još milost čini za nas?
- B. Kako Isusova smrt daje danas smisao našem životu?
- C. Kako poslušnost snaži veru?

Zaključak: Božji zakon, zajedno sa Njegovom milošću, pruža snažan dokaz Njegove ljubavi prema ljudima i Njegovu želju da nas spase i uvede u Njegovo večno carstvo.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Efescima 2,4.5.

Ključno načelo duhovnog rasta: Božji zakon i Njegova milost pokazuju da je Bog zainteresovan i uključen u naš život i želi da širimo tu Radosnu vest drugima.

Da li ste znali da na Floridi postoji zakon koji zabranjuje vezivanje krokodila za požarni hidrant. U skoro svakoj zemlji možemo pronaći stare zakone koji još uvek važe, ali deluju neobično, čak i smešno. To je sigurno zato što ne odgovaraju pravim problemima savremene kulture. U nekom trenutku očigledno je postojala potreba da se donesu takvi zakoni. U ovom slučaju zakon se može smatrati zastarelim, ali i moralno neutralnim.

U nekim zemljama je bilo, i još uvek ponekad ima, zakona koji su moralno pogrešni. Zakoni uglavnom štite nas, našu imovinu i naša prava. Te zakone smatramo dobrima.

Mnogi hrišćani posmatraju Božji zakon kao onaj koji se odnosi na krokodile, ili čak i gore, kao da nije dobar. Apostol Pavle u Novom zavetu veoma jasno kaže da je zakon »svet, pravedan i dobar« (Rimljanima 7,12) zato što ga je ustanovio svet, pravedan i dobar Bog. Zakon i Jevangelje nisu u suprotnosti, već deluju skladno i vode nas Spasitelju. To je zaista Radosna vest koju radosno možemo da podelimo sa drugima.

Uvodna aktivnost: Cilj ove aktivnosti je da naglasimo da je prirodno da želimo da podelimo neku dobru vest sa drugima. Pitajte članove razreda: »Koja je najbolja vest koju ste ikada primili? Kako ste se tada osećali? Kome ste je preneli?«

Za razgovor: Kako zakoni odražavaju karakter i suštinsku brigu onih koji ih donose?

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Izabran sa određenim ciljem

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: 5. Mojsijeva 7,7; 1. Mojsijeva 12,1-3; Isajja 42,6; 49,6)

Božje posebno otkrivenje izrailjskom narodu nije se dogodilo samo da bi Bog izdvojio Izrailj i učinio zavet sa njim. On nije imao miljenike. U stvari, Bog nije izabrao izrailjski narod zato što je bio veliki narod, već zato što ih je bilo manje od drugih naroda (5. Mojsijeva 7,7). Cilj koji je Bog želeo da postigne sa decom Avramovom bio je da postanu blagoslov i da Boga Izrailjevog učine poznatim (1. Mojsijeva 12,1-3; Isajja 42,6; 49,6). Drugim rečima, misija je bila ta koja je dovela do stvaranja izabranog naroda.

Ova misija bila je ispoljavana na mnogo načina. Izrailj je primio Božje posebno otkrivenje i Zakon kojima su Božja milost i način života trebalo da budu prikazani narodima sa kojma su Izraeljci dolazili u dodir. Tekst u 2. Mojsijevoj 19,4-6. predstavlja važan činilac ovog božanskog plana u dosezanju »sveta«. Prilikom davanja Zakona na Sinaju, Bog opisuje Izrailj kao »carstvo svešteničko i narod svet« (2. Mojsijeva 19,6). Zapazite na šta se odnosi biblijski tekst. Izraeljski narod ne samo da je trebalo da ima sveštenike (Levite) koji će preuzeti svešteničku ulogu, već da bude sveštenička nacija. Volter Kaiser u svojoj knjizi *Mission in the Old Testament: Israel as a Light to the Nations*, na 23. stranici piše: »Uloga Izraelja bila je posrednička, jer su stupali u dodir sa narodima i različitim grupama ljudi, koji su bili u njihovom okruženju.« Pored posredničke uloge sveštenika, ne treba da zaboravimo da su sveštenici i Leviti bili i učitelji u Izraelju (2. Dnevnika 17,8.9; Nemija 8,7.9.11; 9,4.5). Tu ulogu učitelja treba, takođe, da imamo na umu kada razmatramo božanski nalog dat izrailjskom narodu da budu carstvo svešteničko i narod svet. Trebalo je postanu »očigledna pouka« kako bi život sa Gospodom trebalo da izgleda. Peta Mojsijeva sadrži duži tekst (5. Mojsijeva 28-32) koji opisuje blagoslove i kletve božanskog zaveta sa Izraeljcima – zaveta koji je bio izražen pravnim odredbama i sadržao posebne uslove. Primere predviđenih božanskih blagoslova namenjenih Izraelju, koje su primili kao odgovor na vernu poslušnost, možemo pronaći u brojnim stihovima u 5. Mojsijevoj 28. poglavljtu. Zapazite početnu izjavu u 5. Mojsijevoj 28,1: »Ako dobro uzaslušaš glas Gospoda Boga svojega držeći i tvoreći sve zapovijesti Njegove, koje ti ja danas zapovijedam, uzvisiće te Gospod Bog tvoj više svijeh naroda na Zemlji.« Ako budu poslušni, biće uzvišeni u odnosu na sve narode na Zemlji, čime je jasno naglašen značaj davanja primera koje će

pokrenuti dalja pitanja o izrailjskom Bogu. Tekst u 5. Mojsijevoj 28,10. sadrži sličnu misao: »I vidjeće svi narodi na Zemlji da se ime Gospodnje proziva na tebe, i bojaće se tebe.«

Razmislite o ovome: Razgovarajte o odnosu između života kao svetog naroda i svešteničkog naroda, koji je pozvan da služi i poučava druge. Zašto se i kako Izrail borio sa tim delom božanskog plana?

II Održavati ravnotežu

(Podsetite se u razredu teksta iz Knjige proroka Miheja 4,2. i Isajje 2,3)

U toku svoje istorije, Izrailj se često borio da održi pravu ravnotežu između Božjeg poziva da budu poseban narod i Njegove želje da dovedu sve narode u poznanje pravoga Boga, Onoga koji je stvorio Nebo i Zemlju i koji je spremam da preda Sebe u otkup za izgubljeno i zalutalo čovečanstvo. Proroci često opisuju božanski »san« da svi narodi dođu u Jerusalim i uče u njegovom Hramu. Pročitajte Mihejev opis ovog mesijanskog carstva: »I ići će mnogi narodi govoriti: Hodite, da idemo na goru Gospodnju i u dom Boga Jakovljeva, i učiće nas svojim putevima, i hodićemo Njegovijem stazama; jer će iz Siona izaći Zakon i riječ Gospodnja iz Jerusalima.« (Mihej 4,2; Isajja 2,3).

Dobro je uočiti povezanost između poučavanja (drugim rečima, misije) i Izvora Božanskog zakona. Proroci predviđaju da će strani narodi doći na Sion, a Bog je taj koji će ih poučavati svojim putevima i kako da hode Njegovim stazama – dve metafore o poslušnosti Zakonu iz Starog zaveta. Hram i Jerusalim opisani su kao mesto na kome je središte Božjeg zakona, ključ za dosezanje drugih naroda.

Razmislite o ovome: Kako možemo da izbegnemo krajnosti i naglasimo ravnotežu u našem pristupu misionskom radu?

III Srce misionskog rada

(Podsetite se u razredu teksta iz 2. o carevima u okviru ideje o misiji)

Čudesno izlečenje sirijskog generala Nemana opisano u 2. o carevima 5. poglavju pruža još jedno važno gledište o misiji izrailjskog naroda. Neznabوci nisu trebalo samo da budu privućeni izrailjskim blagoslovima i Božanskim zakonom; oni su, takođe, dolazili u dodir sa Božjim narodom i Njegovim planom za svet neposrednim, božanskim delovanjem.

Najmladi misionar u ovoj priči je bezimena mlada robinja iz Izraelja koja je bila odvedena iz svog doma u Nemanov dom. Njeno saosećanje prema gospodaru koga je pogodila nevolja, kada je utvrđeno da boluje od gube, jedne od najtežih bolesti na starom Bliskom istoku, pokrenulo ju je da podeli sa svojom gospodaricom svoje poverenje u Jelisija, izrailjskog proroka tog vremena.

Sećate se ostatka priče. Za naše proučavanje o misiji Izrailja značajno je Nemanovo priznanje posle čudesnog izlečenja zapisanog u 2. o carevima 5,15: »Evo sad vidim da nema Boga nigdje na zemlji do u Izrailju. Nego uzmi dar od sluge svojega.« Zatim, Neman dva puta spominje (stihovi 11.17) zavetno ime izrailjskog Boga, Gospod. Posle ovog događaja, on se obavezuje da će žrtve paljenice prinorisiti jedino Gospodu, a ne drugim sirijskim bogovima koji su obožavani u Damasku. Iako nemamo potpuni izveštaj Jelisijevog razgovora sa Nemanom, čini se kao da je njegovo poznavanje izrailjskog zakona bilo dovoljno da može da napravi jasnu razliku između odgovarajućeg i neodgovarajućeg prinošenja žrtava posle izlečenja.

Razmislite o ovome: Razgovarajte u razredu o najboljem načinu da drugima govorite o Božjoj volji za ljudski rod, kada je reč o dosezanju ljudi za Carstvo nebesko.

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

-Zašto je Bog izabrao izrailjski narod među svim ostalim narodima da bude »carstvo svešteničko i narod svet« (2. Mojsijeva 19,6) i njima otkrio svoj Zakon?

-Kako su narodi koji nisu došli u dodir s Božjim zakonom ili Izraeljcima mogli da upoznaju Božje otkrivenje?

-Zašto »milost i istina« nisu u suprotnosti sa »Zakonom« (Jovan 1,17)?

-Apostol Pavle opisuje Božji zakon kao svet, pravedan i dobar (Rimljanima 7,12) – pa ipak, kada Zakon nađe svoj put do ljudi, oni greše. Šta Zakon čini dobrim ili lošim, onaj koji donosi zakon ili uticaj koji ima? Obrazložite svoj odgovor.

Primena u svakodnevnom životu:

-Smrt raspećem bila je sramna, ne samo za osobu koja je bila osuđena, već za čitavu porodicu i prijatelje koji su zbog povezanosti sa tom osobom delili sramotu. Zašto prvi hrišćani nisu osećali sramotu zbog krsta?

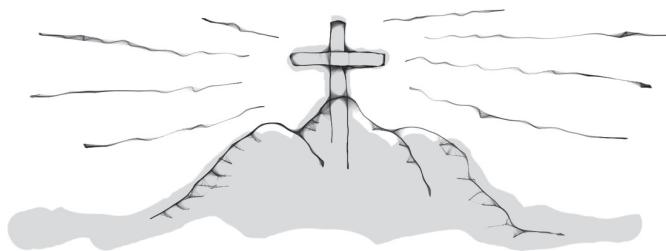
-Koju ulogu Božji zakon treba da ima u misionskim aktivnostima, i zašto?

-Ljudi uglavnom ne vole da trpe bol i učiniće sve da ga izbegnu. Ali nije svaki bol rđav, zato što nas on upozorava na problem i podstiče nas da tražimo lek. Na koji način Zakon može da izazove duhovnu »bol«, i šta bi bio »lek« u tom slučaju?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Zamislite da predvodite misiju u području u kome ljudi poznaju samo zakon po kome najjači preživljavaju. Prepostavimo da znate dobro da govorite njihovim jezikom, šta biste prvo uradili? Da li biste im prvo objasnili Jevangelje, ili biste počeli da im pričate o prednostima života po Božjem zakonu? Kojim redosledom biste im to izneli, i zašto?

HRISTOS, ZAKON I ZAVETI

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Jevrejima 10,12-18.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće da se i stari i novi zavet temelje na veri u Isusa.

Osetiti: Ceniće prednost što su u zavetnom odnosu sa Bogom.

Činiti: Tražiće Božja obećanja sa poverenjem.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Stari i Novi zavet milosti

- A. Koja je razlika između obećanja i zaveta?
- B. Zašto je Bog izabrao stari Izrailj i Hrišćansku crkvu da uđu u zavetni odnos sa Njim?
- C. Zašto je zavetu potreban neki vidljivi simbol?
- D. Zašto je zavet sklopljen na Sinaju imao sveopšti značaj?

II Osetiti: Prednost saradnje

- A. Iako smo još uvek vezani za ovu Zemlju, kako možemo biti sigurni da nas čeka mesto na Nebu?
- B. U kojim blagoslovima već uživaš u zavetnom odnosu sa Bogom?
- C. Više ne moramo da prinosimo jagnje na žrtvu. Kako, onda, možemo da održimo osećanje veličine i visoke cene Isusove smrti za nas?

III Činiti: Uhvatiti se za obećanja

- A. Koje uslove treba da ispunim da bih mogao da tražim Božja obećanja?
- B. Kako možemo da uđemo u zavetni odnos sa Bogom? Ko čini prvi korak?

C. Šta znači imati zapisan Božji zakon na srcu (Jeremija 31,33)?

Zaključak: I Stari i Novi zavet ponovo su izloženi zavet milosti u kome je spasenje dato grešnicima verom u Hristovu žrtvu pomirenja.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Jevrejima 10,12-18.

Ključno načelo duhovnog rasta: I Stari i Novi zavet odražavaju večni zavet milosti koji je ponuđen svima koji se verom pozivaju na Isusove zasluge.

U našem savremenom svetu ideja zaveta izgleda veoma staromodna i daleka. Ipak, postoji jedan zavetni odnos u kome se nadamo da ćemo pronaći doživotnu ljubav i sigurnost. Brak, iako izložen stalnim napadima, još uvek je san mnogih. Nažalost, iako svi dajemo obećanje da ćemo voleti jedno drugo, dok nas smrt ne rastavi, mnogi brakovi završe se razvodom.

Za Krikit i Kim Carpenter razvod se činio kao rešenje. Samo deset sedmica posle venčanja, doživeli su tešku saobraćajnu nesreću, posle koje je Krikit bila u komi četiri meseca. Kada je došla svesti, nije se sećala dve godine koje su prethodile nesreći i nije čak znala ko joj je suprug. Njeni roditelji su joj rekli da je udata za njega. Ona je prihvatala tu činjenicu, ali nije volela Kima, uopšte joj se nije sviđao. Ipak, odlazak nije bio rešenje za nju, jer je znala, iako se toga nije sećala, da je dala zavet da će ostati sa njim. Krikit je odlučila da nauči da voli Kima, koliko god za to bude bilo potrebno vremena i koliko god to bilo teško za nju.

Kim je doneo sličnu odluku. Oženio se sa Krikit da bi bio uz nju i u dobru i u zlu. Iako se činilo da ga ne želi u svojoj blizini, bio je odlučan da ponovo osvoji njenu ljubav. Oboje su doneli izbor da ne prekrše svoje bračne zavete. Tri godine posle nesreće, Kim i Krikit su se venčali drugi put kako bi Krikit imala nova sećanja na venčanje. Sada, skoro dvadeset godina kasnije, oni su još uvek srećni u braku. (Zasnovano na knjizi *The Vow: The Kim and Krickitt Carpenter Story*)

Bogu bi bilo veoma lako da napusti svoj zavet sa nama. Nažalost, Biblija beleži primere kada su ljudi prekršili svoj zavet, ali Bog je ušao u večni zavet milosti sa nama. Uprkos našoj nevernosti, On je još uvek veran.

Uvodna aktivnost: Zavet se može definisati kao dogovor između dve strane, zasnovan na obećanjima koje daje jedna ili obe strane. Pronađite primere zaveta iz svakodnevnog života u svojoj kulturi.

Za razgovor: Zašto ljudi krše svoja obećanja? Zašto je Bog veran svojim obećanjima?

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Zavetni razgovor

(Podsetite se ukratko u razredu sklapanja zaveta u starozavetno vreme, kao što je zapisano u 1. Mojsijevoj 15. poglavljju)

Sklapanje zaveta u biblijskom svetu bio je veoma ozbiljan trenutak. U naredima oko izrailjskog naroda, zaveti su predstavljali svečane zakletve prilikom sklapanja političkih sporazuma između dve strane. Tom prilikom prizivali su božanstva obe strane, i navodili blagoslove i kletve zaveta. Često su zavetne procedure obuhvatale prinošenje žrtava i prolivanje krvi. Na jevrejskom jeziku izraz za uspostavljanje zaveta je *karat berit* (*karat berith*), što u doslovnom prevodu znači »preseći zavet«. To se najverovatnije odnosi na ubijanje životinje, ukazujući na moguću kaznu za učesnika zaveta, koji se usudi da raskine zavet (uporedi sa 1. Mojsijevom 15. poglavljem).

Izraz zavet prvi put se javlja u 1. Mojsijevoj 6,18. prilikom Božjeg biranja Noja i njegove porodice – iako je ta ideja mnogo starija. Prinesena žrtva koja se spominje u 1. Mojsijevoj 3,21. bila je deo većeg zaveta u kome je Bog obećao Spasitelja. U stvari, Novi zavet nam govori da postoji božanski plan spasenja koji je stavljen pred stvorenja ovoga sveta (1. Korinćanima 2,7; 2. Solunjanima 2,13.14.), i da se temelji na Božjoj večnoj ljubavi prema ljudskom rodu (Jeremija 31,3). Tekst u Otkrivenju 13,8. opisuje Isusovu smrt kao žrtve, kao »Jagnjeta, koje je zaklano od postanja svijeta«, što znači da je plan postojao kada su postavljeni temelji sveta.

Razmislite o ovome: Svojim rečima treba da prepričate biblijski tekst koji se odnosi na zavet, koju biste savremenu reč ili ideju upotrebili?

II Večni zavet

(Podsetite se u razredu teksta iz Jevrejima 13,20)

Božji odnos prema ljudskom rodu kroz istoriju uvek je bio isti, ali se istovremeno prilagođavao određenim prilikama. U određeno vreme, Bog je uspostavljaо posebne zavete sa posebnim ljudima, počevši od Adama (1. Mojsijeva

3,15-21); Noja (1. Mojsijeva 6,18-20; 9,9-11), Avrama (1. Mojsijeva 12,1-3; 15,1-5; 17,1-14), itd. Bog se obraćao u određenim okolnostima i određenim trenucima. Nojev znak zaveta bila je duga – što je imalo značaja za Noja i njegovu porodicu. Avramov znak zaveta uključivao je obrezanje. Zavet uspostavljen na Sinaju, u okviru otkupljenja iz ropstva, uključivao je napisane zakone koji su ponavljali raniju praksu. Iznad svih postojao je »Večni zavet« (na primer: Jevrejima 13,20), koji nalazi najbolji izraz u Isusovoj žrtvi na krstu. Na neki način, svaki pojedinačni zavet opisan u Svetom pismu odnosi se na Večni zavet učinjen pre nego što je započela istorija. Slično je i sa ruskom lutkom Babuškom. Kada neko otvorí veću lutku i unutra pronađe manju, uviđa da su slične, iako su različitih veličina, šara, možda čak i boja.

Razmislite o ovome: U svetu u kome vlada tehnologija, reč »stari« često ukazuje na nešto zastarelo, dok reč »novi« navodi na nešto što je jasno i savremeno. Kako se reči stari i novi odnose na pitanje zaveta? Razovarajte u razredu o odnosu između Starog i Novog zaveta.

III Staro nasuprot novom

(Podsetite se u razredu teksta iz 2. Korinćanima 3,14)

U Novom zavetu ideja »starog zaveta« jasno je izražena samo u 2. Korinćanima 3,14. U tekstu u Galatima 4,24. ova ideja se, takođe, spominje u vidu »dva zaveta« (najverovatnije i u Jevrejima 8,7.13; 9,1.15.18 »prvi zavet«). Da bismo razumeli značenje ovih neočekivanih izjava, treba da shvatimo okolnosti u kojima je Pavle pisao svoje poslanice. Suočen sa stalnim protivljenjem jevrejskih hrišćana koji su pokušavali da jevrejski zakon (uključujući zakone o čistoći) učine značajnim delom učenja rane Hrišćanske crkve, Pavle je odbacio njihovo gledište zato što se usredsređuje na Zakon kao sredstvo spasenja, a ne na Hrista.

Da bismo prikazali jasniju liniju između »starog« i »novog« zaveta, bilo bi od pomoći da razmotrimo zavetni znak obrezanja. Obrezanje je bilo deo uslova Božjeg zaveta sa Avramom (1. Mojsijeva 17). Svaki muški Avramov potomak trebalo je da bude obrezan osmog dana, kao deo večnog zaveta (1. Mojsijeva 17,7). Svako muško jevrejsko dete bilo je obrezano na osnovu večnog zaveta uspostavljenog sa Avramom. To je trebalo da im služi kao stalni podsetnik da su Božji narod. Bog je odredio taj znak (koji je istovremeno bio javan, zbog raširenosti običaja, i ličan, zato što je samo nekoliko ljudi prisustvovalo tom činu). Neki starozavetni proroci obrezanje su upotrebljavali u drugačijem okviru. Jeremija posebno koristi tu sliku kada govori o posvećenosti, koja preuzilazi običan obredni čin. U Jeremiji 4,4. prorok podstiče Judu: »Obrežite se Gospodu, i skinite okrajak sa srca svojega, Judejci i Jerusalimljani.« Obrezanje je u ovom tekstu opisano kao spoljašnji znak unutrašnjeg stava i posvećenosti.

Slično, u Jeremiji 6,10. prorok uzvikuje: »Kome će govoriti i svjedočiti da čuju? Gle, uho im je neobrezano, te ne mogu čuti.« Uska povezanost između fizičkog čina obrezanja muškarca i »obrezanja srca« je podsetnik da su zaveti tesno pripojeni i da su izrazi »stari« i »novi« neodgovarajući da opišu biblijske zavete.

Razmislite o ovome: Zašto je apostol Pavle tako burno reagovao u Galatiji protiv hrišćana Jevreja koji su smatrali da se nova hrišćanska zajednica mora pridržavati obrezanja i drugih zakona o čistoći? Zar to nije bilo samo pitanje kulturološke tolerancije i navikavanja? Zašto je to pitanje bilo tako važno u društvu, koje je postajalo sve više multinacionalno?

3. KORAK -PRIMENITE

Za razmišljanje:

- Zašto su Deset zapovesti nazvane »pločama zaveta«? (5. Mojsijeva 9,9)
- U Jevrejima 9,15. se kaže da je Isus Posrednik Novog zaveta. Zašto nam je potreban posrednik u zavetu?
- Zašto je prolivanje krvi važno u oba zaveta?
- Koje su sličnosti i razlike između Starog i Novog zaveta?

Primena u svakodnevnom životu:

- Navedite neke Božje zavetne znake koji treba da nam pomognu da se settimo Božjih obećanja?
- Da li je Božje obećanje o večnom životu zavetno obećanje? Ako jeste, šta moram da učinim da bih imao pravo na njega?
- Svi zaveti deluju, nudeći blagoslove ako ih sledite i kletve ako su prekršeni. Koji su blagoslov u kojima uživate držeći Božji zakon, a koje ste rđave posledice doživeli zato što ste prekršili Zakon?

4. KORAK - BUDITE KRATIVNI

Aktivnost: U okviru Starog zaveta, kad god su Izarljci prekršili zavet kršeći Deset zapovesti, prinosili su životinju na žrtvu. To je bilo veoma skupo. U okviru Novog zaveta, ne moramo da prinosimo žrtve zbog Hristove prinete žrtve. Kao razred, predložite neke praktične korake da ne bismo prestali da cenimo veliku žrtvu koju je Isus prineo za nas.

APOSTOLI I ZAKON

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Rimljanima 3,31.

Učenici će:

Saznati: Shvatiće da spisi apostola ne ukazuju na promenu ili ukinjanje Zakona.

Osetiti: Osećaće se sigurnim zbog nepromenljive prirode Božje reči.

Činiti: Svojim svakodnevnim životom pokazaće ljubav prema Božjem zakonu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Božji nepromenljivi zakon

- Šta je jedino merilo po kome možemo meriti pravednost?
- Zašto su apostoli učili o pokajanju?
- Kako nam spisi apostola Jakova i Pavla pomažu da izbegnemo dve pogrešne krajnosti u koje ljudi mogu otići u odnosu prema Zakonu?

II Osetiti: Dozvolite da se ljubav preliva.

- Šta je, po apostolu Jovanu, suština Zakona? Zašto? (Vidi: 2. Jovanova 6)
- Kako hrišćanin u čistoj savesti može da služi Božjem zakonu, i da ne bude uz nemiren krivicom?

III Činiti: Pokazati veru na delu

- Kako svojim načinom života mogu doprineti širenju adventističke vesti u svetu?
- Zašto ne možemo da tvrdimo da držimo Božje zapovesti ako ne pokazujemo ljubav na delu?

C. Zašto bi svako koji tvrdi da ima veru, trebalo da bude spreman da veru izrazi poslušnošću?

Zaključak: Apostoli nigde ne govore o ukidanju ili promeni Zakona posle Hristove smrti. Oni objašnjavaju da nas milost koja dolazi kroz Hrista podstiče da držimo Zakon, a ne da smo oslobođeni od Zakona.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK - MOTIVIŠITE:

Naglasite tekst: Rimljanima 3,31.

Ključno načelo duhovnog rasta: Milost koja dolazi kroz Hrista ne oslobađa ljude od Zakona, već ih podstiče da ga poštuju.

Samo za učitelje: Kod većine hrišćana razlog za svetkovanje nedelje zasniva se na ideji da je Zakon razapet sa Isusom na krstu ili da je nedelja uspostavljena od strane ranih hrišćana u čast Isusovog vaskrsenja. Ove ideje često se temelje na određenim novozavetnim tekstovima koji su izvučeni iz svoje tekstualne sredine. Kada čitamo spise apostola ne izvlačeći stihove iz okvira, dolazimo do zaključka da nije nastupilo ukidanje ili menjanje Božjeg zakona.

Za vreme hladnog rata, vlada SAD pokušala je da napravi mašinu koja može da prevodi sa ruskog jezika. Potrošeni su milioni dolara, i najdarovitiji lingvisti u zemlji bili su uključeni u ovaj projekat. Uskoro su prva ruska dokumenta otkucana na novim kompjuterima i svi su čekali bez daha. Za nekoliko minuta papiri na engleskom tekli su kroz štampač, ali na zaprepašćenje svih prisutnih, nisu imali skoro nikakvog smisla. Reči i neki gramatički delovi bili su tačno prevedeni, ali tekst nije imao smisla. Ceo projekat je propao, ne zbog nedostatka vremena, novca ili talenata, već zato što kompjuter ne može da »shvati« kontekst razgovora. Čak i danas, sa svom veštačkom inteligencijom u računaju, najbolji i najpouzdaniji prevodilac još uvek je čovek koji ne samo da zna dobro jezik i temu, već shvata način na koji se jedan jezik prevodi na drugi.

U pouci za ovu sedmicu, razmišљaćemo o onima koji su bili najbliži Isusu i o tome kako su oni videli Isusov odnos prema Božjem zakonu. Oni su to izneli u svojim spisima zbog različitih pitanja sa kojima su se rani hrišćani suočavali.

Uvodna aktivnost: Zamislite sledeći događaj. Sestra Jovana, koja je gojazna, izrazila je želju da vodi Odeljenje za zdravstvenu službu. Vaša crkva planira veliku misionsku aktivnost u gradu, koja će uključiti predavanja o zdravom načinu života. Da li biste dozvolili sestri Jovani da bude vođa ovog odeljenja? Da li mislite da svojim životom daje pravi primer za primenu zdravstvene reforme? Zašto da ili zašto ne? Da li njen život predstavlja pravi primer planiranog zdravstvenog programa?

Za razgovor: Kako svojim životom dajemo primer za ono o čemu želimo da propovedamo? Da li moramo da čekamo da postanemo »savršeni« predstavnici istine, pre nego što je iznesemo drugima? Obrazložite svoj odgovor.

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Prevazilaženje poteškoća

(Podsetite se u razredu teksta iz Dela 6,1-6)

Posle Isusovog vaznesenja, učenici su u svom ličnom iskustvu doživeli izlivanje sile Svetoga Duha i bili svedoci divnih pobeda postignutih za Božje carstvo. Znali su da njihovo propovedanje, učenje ili isceljivanje nije predstavilo Isusa i druge povelo istini, već sila Svetoga Duha.

Međutim, uprkos ovim čudesnim iskustvima koja su doživeli, i u ranoj Crkvi su vladali napetost i izazovi. Sa nekim problemima su lako izlazili na kraj – imalu su »Reč« i mnogi su lično videli Isusa i čuli Njegovu vest iz prve ruke. Tako su neka teološka i praktična pitanja mogla lako da se reše. Druga su bila složenija i zato zahtevala molitvu, proučavanje i zajedništvo. Dela apostolska i neki tekstovi u poslanicama pomažu da uočimo dinamiku unutrašnjih rasprava u ranoj Crkvi. Može biti korisno da obratimo pažnju na neke problematične trenutke da bismo uvideli neka načela vernih, posvećenih razgovora, ispunjenih ljubavlju, koji su tako važni u Crkvi koja se suočava sa mnogim izazovima kada je jedinstvo u pitanju.

Jedan od prvih tekstova koji govori o napetosti unutar Crkve nalazi se u Delima 6,1-7. Brzi rast rane Hrišćanske crkve i odluka da sve bude zajedničko (uključujući i imovinu) doveli su do žalbi zbog razlika koje se prave među etničkim grupama. Biblijski tekst kaže da su se grčki vernici žalili da su njihove udovice često bile zaboravljane prilikom svakodnevnog deljenja hrane. Tekst u Delima 6,2. pruža prvi važan ključ u rešavanju problema: Dvanaestorica su pozvala sve učenike na jedno mesto. Shvatajući važnost brige za udovice i siročiće unutar hrišćanske zajednice, a istovremeno svesni važnosti evanđeoskog

rada, dali su predlog (očigledno dogovorom, jer se ne spominje pojedinačan govornik) da izaberu sedam đakona koji će obavljati taj posao. Mnoga imena izabralih ukazuju na grčke korene (5. stih) – što je rešilo brige grčkih vernika. Cela crkva bila je zadovoljna. Nove vođe su uz molitvu bile rukopoložene za posebnu službu. Ovde se javljaju dva važna načela: *potrebno je da razgovaramo jedni sa drugima i treba da nađemo rešenje koje će zadovoljiti obe strane.*

Razmislite o ovome: Mogu li sva neslaganja u crkvi da budu rešena tako da obe strane budu zadovoljne?

II Uhvatiti se ukoštac sa teološkim problemima

(Podsetite se teksta iz Dela 15. poglavlja)

Napetost je postojala u ranoj Hrišćanskoj crkvi. Jedan takav primer, koji se ne bavi teološkim pitanjima, nalazimo u Delima 6. poglavlju gde se govorи o deljenju hrane udovicama. Međutim, tekst u Delima 15. poglavlju obuhvata teološki problem. Kako se Crkva suočila sa ovim teološkim razmiricama?

Pitanje o kome se raspravljalo u toku Prvog sabora održanog u Jerusalimu pruža pouke iz kojih možemo nešto naučiti (vidi: Dela 15). Sećate se šta je bio problem kada su se apostoli sreli u Jerusalimu. Neki hrišćani, Jevreji iz Judeje, otputovali su u Antiohiju i propovedali među hrišćanima da je obrezanje neophodno za spasenje. Teološki problem bio je veliki: u kojoj meri zajednica prvih hrišćana treba da bude okrenuta judaizmu? Ako ste Hristov sledbenik, da li to znači da morate da se držite svih pravila Starog zaveta?

Biblijski tekst beleži da se Pavle i Varnava »ne malo prepiraše« sa nepoznatom braćom iz Jerusalima (Dela 15,2). Lokalna crkva iz Antiohije šalje Pavla i Varnavu u Jerusalim da rasprave ovo pitanje sa tamošnjim vodama. Budući da su širili vest o Bogu među neznabوćima, hrišćani koji su pripadali grupi fariseja pobunili su se i izneli zapanjujuću tvrdnju da svi vernici koji su došli iz neznabоства moraju da se obrežu (5. stih). U nastavku teksta slede mnoge rasprave i nekoliko govora: Petrov (stihovi 7-11), Pavlov i Varnavin (12. stih) i Jakovljev (stihovi 13-21). Petar se priseća svog iskustva sa Kornilijem, dok se Pavle i Varnava usredsređuju na Božje providjenje i blagoslove koje su primili u službi. Konačno, Jakov navodi tekst iz Pisma (Amos 9,11.12) i daje sledeći predlog: neznabоci treba da se uzdržavaju od hrane posvećene idolima, od seksualne nemoralnosti, od mesa zadavljenih životinja i krvi.

Ima više načela koja možemo uočiti u ovom važnom događaju iz života rane Crkve. Prvo i najvažnije, o teškim teološkim pitanjima potrebno je razgovarati unutar zajednice u okruženju u kome je prisutno delovanje Svetog Duha. Drugo, sve elemente istraživanja treba uključiti: spomenuta su prošla iskustva

vođena Duhom, Sвето писмо је прoučавано и применено у новим prilikama, i, ono što se temelji na оба kriterijuma, rešenje je postignuto dogovorom.

Razmislite o ovome: Kako odgovarajući ton (који ukazuje на поштovanje i ljubav) doprinosi teološkoj istini kada доđe do sukoba?

III Kompromis pod uticajem Duha

(Podsetite se u razredu teksta iz Jakovljeve poslanice 2,14)

Kompromis je rđava reč kada su načela u pitanju. Kada razmotrimo Jakovljev predlog u vezi sa kompromisom, trebalo bi zapaziti da on nije pravio kompromis ni sa jednim važnim načelom i sigurno ne sa ključnim pitanjem: spasenje dolazi samo kroz Hrista, a ne držanjem Zakona ili pravila. Drugim rečima, Jakov nas podseća da ono što je najvažnije treba da ostane najvažnije. Međutim, то je isti Jakov koji kasnije piše: »Kakva je korist, braćo moja, ako ko reče da ima vjeru, a djela nema? Zar ga može vjera spasti?« (Jakov 2,14). Ili: »Jer kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez (dobrijeh) djela mrtva.« (26. stih). Ključno pitanje ovde se bavi ravnotežom između opravdanja i posvećenja. Držanje Zakona (bilo kog zakona, uključujući Subotu) neće osigurati naše spasenje. Slično tome, prihvatanje Hrista kao ličnog Spasitelja i zanemarivanje Hrista, kada se obraća sa gore Sinaj ili s Gore blagoslova podjednako predstavlja problem.

Još nešto je važno napomenuti pored ovog kratkog razmatranja dva kritična trenutka u životu rane Hrišćanske crkve. Problem nije jednostavno nestao. Pavlove poslanice ukazuju na ponovne teološke rasprave o Zakonu i njegovoj ulozi. U stvari, Galatima 2. poglavljje opisuje sukob između dva istaknutu apostola, Pavla i Petra, u vezi sa druženjem za trpezom između hrišćana Jevreja i hrišćana koji su došli iz neznabوštva.

Razmislite o ovome: Razmislite o brojnim trenutnim problematičnim pitanjima u svojoj mesnoj crkvi. Neka se možda odnose na način života, druga na tumačenja biblijskih tekstova. Kako pouke koje smo izvukli iz sukoba u ranoj Hrišćanskoj crkvi mogu da pomognu vašoj crkvi da reši ključna teološka pitanja i ostane usredsređena na misionski rad i jedinstvo?

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

-Kako apostol Pavle može da tvrdi da hrišćanin nije pod Zakonom – i da je isti taj hrišćanin u obavezi da drži Zakon?

-Da li je pravednost samo odsustvo greha, ili nešto više? Objasnite.

-Da li Petar može da se obrati svojim hrišćanskim čitaocima rečima: »Carsko sveštenstvo, sveti narod« (1. Petrova 2,9, ako su odbacili Zakon? Zašto da, i zašto ne? Kako ovo ime povezuje Crkvu sa Zakonom?

-Kada ljudi tvrde da je Zakon ukinut, čega pokušavaju da se zaista oslobole?

Primena u svakodnevnom životu:

-Zašto je toliko važno da čitamo, proučavamo i navodimo biblijske tekstove ne izvlačeći stihove iz okvira?

-Zašto je apostol Petar upozorio svoje slušaoce da se čuvaju lažnih učitelja, koji šire vest da je čovek oslobođen Zakona (2. Petrova 2,3).

-Zašto je svetost nešto čime se ne treba hvaliti?

-Kako nam Božje zapovesti mogu pomoći da pokažemo ljubav na delu?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Ako imate veliki subotnoškolski razred, možete ga podeliti na nekoliko manjih grupa. Neka svaka grupa ili pojedinac zamisli da je Juda (Isusov brat), Jakov (Isusov brat), Jovan ili Petar i neka odgovore na sledeća dva pitanja. Kako se Isus odnosio prema Zakonu u svakodnevnom životu? Ukratko iznesite kakav je vaš stav prema Božjem zakonu?

HRISTOVA CRKVA I ZAKON

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Otkrivenje 14,12.

Učenici će:

Saznati: Uvideće da je Bog tokom istorije imao ljude koji su bili pozvani da u Njegovo ime šire istinu u svetu.

Osetiti: Ceniće prednost što su deo Božje porodice.

Činiti: Učestvovaće u objavljivanju Tri anđeoske vesti svetu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Naša svrha postojanja

A. Zašto nas Bog nije stvorio tako da ne možemo da pogrešimo, već samo da činimo dobro?

B. Zašto je čak i Noje koji je nazvan »pravednim« (1. Mojsijeva 6,8,9) trebalo da nađe »milost«?

C. Kako pominjanje Melhisedeka pokazuje da je poznavanje Božjih zapovesti postojalo pre Mojsijeve službe?

D. Zašto je Bog izabrao izraelski narod da čuva Njegov zakon?

II Osetiti: Imati prednost da služimo

A. Šta je uvek bilo središte zavetnog obećanja?

B. Kako bi trebalo mi, kao Narod ostatka, da se odnosimo prema drugima koji nisu naše vere?

C. Prošlo je mnogo vremena pre nego što je Avram dobio sina koji mu je bio obećan. Zašto Bog želi da gradimo strpljenje?

III Činiti: Pozvani za vreme kao što je ovo

A. Kako se moja vera u Isusa može uračunati u pravdu?

- B. Zašto nam je Bog dao slobodu da grešimo, iako to ne bi trebalo da činimo?
C. Zašto ste adventistički hrišćanin?

Zaključak: Bog je u svakom naraštaju pozivao narod da odražava Njegovu volju živeći životom vernosti, poverenja, ljubavi i poslušnosti.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK - MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Otkrivenje 14,12.

Ključno načelo duhovnog rasta: Božji narod je kroz sva vremena primao poziv da propoveda o Njegovoj spasonosnoj milosti, koja mu omogućava da živi u skladu sa Njegovim Zakonom.

Samo za učitelje: Izgleda da je Hrišćanska adventistička crkva u nekim delovima sveta zapala u krizu identiteta. Adventisti kao da se stide svojih svojstvenih istina. U ovoj pouci želimo da naglasimo da se izraz ostatak, kada se temelji na Bibliji, ne odnosi na osećanje nadmoćnosti, već na nalog za misionski rad. Mi imamo prednost da budemo deo Božje priče o spasenju koja je započela u Edemu i završiće se prilikom Drugog Hristovog dolaska.

Da li su vaši preci Vikanzi koji su prvi istraživali i naselili Island? Ili biste možda mogli da proučavate ruske grane vašeg porodičnog stabla. To vas može odvesti do otkrivanja predaka iz različitih zemalja koje su nekada bile deo carske Rusije, kao što su Belorusija, Moldavija ili Poljska. Možda su vaši preci iz Portugalije ili Afrike. Svi su čuli za Bika koji sedi ili Sakajaveu, možete li zamisliti da su oni vaši preci?

Neobično je to, što dok mnoge porodice propadaju i mnoga deca odrastaju ne poznavajući svoje roditelje, nikada nije bilo više ljudi koji žele da otkriju ko su im preci. Praćenje porodične istorije trenutno je veoma popularno. Upotreba interneta omogućava brže i lakše pronalaženje prijava i izveštaja o imigraciji; čak su i brodski dnevničari dostupni. Ljudi bi uglavnom želeli da su potomci plemičkih porodica ili nekog narodnog heroja, ali kod većine bi se na porodičnom stablu našli ljudi koji su bili u sukobu sa zakonom – možda ubice, alkoholičari ili nasilnici koji su zlostavljali članove svoje porodice.

Od Edema postoji porodična linija koju Bog čuva u Starom i Novom zavetu. Oni su porodica pozvana na misionski rad. Pozvani su da upute poziv svetu da se pridruži Božjoj porodici i pokaže kako pobožno nasledstvo može da izgleda.

Uvodna aktivnost: Da li imate neke zanimljive pretke? Da li vam je neko ostavio u nasledstvo nešto čime ste posebno ponosni? Koje je najveće nasleđe koje su nam naši adventistički duhovni preci ostavili?

Za razgovor: Kako je slika porodice u Starom i Novom zavetu upotrebljena da opiše Božju crkvu?

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Ostatak u istoriji

(Podsetite se u razredu teksta u 1. o carevima 19,14-18)

Bog je tokom istorije vodio narod na planeti Zemlji. Kada su Adam i Eva poverovali zmiji pre nego svom Stvoritelju, oni su zapravo potpisali svoju smrtnu kaznu. Bio im je zabranjen pristup Drvetu života. Osetili su uskoro bol u mišićima i umor, otkrili su bore i sede vlasi. Ipak, Bog je imao plan. Kada je Bog uspostavio zavet sa pojedincima ili narodom, nije bilo neophodno da izdvoji najbolje, najbrže, najspretnije ili najjače. On ih je pozvao da bi oni uputili poziv drugima. Međutim, spoljašnje i unutrašnje borbe pretile su da ugroze Božji narod. Bilo kroz prodror neprijateljskih sila ili lagano i često neprimetno okretanje spajaju ili krajnjem idolopoklonstvu, Božji narod je u toku istorije bio podsećan da su deo većeg sukoba između dobra i zla, između Boga i sotone. U istoriji se često činilo da je Božja strana u potpunosti nestala. Setite se samo zla koje je dovelo do Potopa ili Ilijinog razgovora sa Bogom na gori Horiv, kada je prorok mislio da je jedini koji služi Bogu (1. o carevima 19,14). Bog ga je brzo razuverio, ali su čak i tih 7000 koji nisu savili svoja kolena pred Valom predstavljali malu grupu u okviru izrailjskog naroda. Oni su zaista bili ostatak (1. o carevima 19,18).

Razmislite o ovome: Mnoge disertacije i monografije napisane su da bismo bolje shvatili biblijsku ideju Ostatka. Zamolite vaš razred da daju definiciju tog pojma u jednoj rečenici.

II Karakteristike Božjeg ostatka

(Podsetite se u razredu teksta iz Otkrivenja 12. poglavља i 19,10)

U nastavku razmotrićemo brojne važne ideje o kojima se govori u poglavljju »Božji ostatak poslednjeg vremena i Hrišćanska crkva« u knjizi Angela Manu-

ela Rodrigeza *Toward a Theology of the Remnant: An Adventist Ecclesiological Perspective*, str. 201-226.

1. Bog želi da prenese vest o svojoj spasonosnoj milosti preko svog Ostatka. Treba da imamo na umu složenu povezanost između Božjeg ostatka (takođe ostatka poslednjeg vremena) i Isusa Hrista.

2. U toku istorije Bog je sačuvao verni Ostatak. Tekst u Otkrivenju od 12-14. poglavlja opisuje početak, trajanje i kraj sukoba između Hrista i sotone. Važno je da zapazimo da uprkos progonstvu i postojanju bezbožnih sila koje dobijaju snagu od aždaje, Božji ostatak ostaje verni svedok pozvan da na jasan i nepogrešivi način objavljuje Božju poslednju vest svetu. Često govorimo o Vesti trojice anđела (14,6-12) koja predstavlja ne samo posebnu Vest za posebno vreme u istoriji, upućenu posebnom narodu, već ponavljanje, na različite načine, glavnih stubova plana spasenja, usredsređujući se na Stvaranje i službu, palu crkvu i sadašnji sud koji vodi novom stvaranju. To je pravo Jevandelje za naše vreme.

3. Iako je Božji ostatak uvek bio prisutan kao svedok na velikoj kosmičkoj pozornici, često se danas pitamo kakav je njegov odnos prema drugim crkvama (ili religijama). Zapažamo podelu među verskim zajednicama usled poziva na ekumensku saradnju. Božji *oikumene* (odnosno, »univerzalna zajednica vere«) ne temelji se na veroispovesti i organizacijama. Obeležen je vernošću Njegovoj reči (uključujući i Njegov zakon) i objavlјivanjem skorog Hristovog povratka – Jagnjeta koje je bilo zaklano, ali je sada predstavljeno kao Lav, Sudija i Osvajač.

4. Sveti pismo je uvek naglašavalo ideju da je Crkva telo, a Hristos njena glava. Pošto se Ostatak ne određuje prvenstveno po verništvu, već po uvarenjima i delima, pozvani smo da budemo verni Glavi. Ova vernost je izražena u životu i odnosu prema Reči – pisanoj i živoj Reči. Ovde primećujemo spoj između biblijskog koncepta ostatka i Božjeg zakona.

5. Tekst u Otkrivenju 12,17. opisuje šta je svojstveno Ostatku (ili onima koji ostanu verni) na kraju vremena: poslušnost Božjim zapovestima i posvećenost svedočanstvu Isusa Hrista. Tekstovi u Otkrivenju 1,2; 12,17; 20,4. odnose se na »svedočanstvo Isusova« i povezuju ga sa Božjom reči – uključujući Božje zapovesti u Otkrivenju 12,17. Otkrivenje 19,10. dodaje važnu odrednicu: »Jer je Svjedočanstvo Isusovo Duh proroštva«, izraz koji se javlja samo jednom u Svetom pismu i naročito se odnosi na proročku službu (uporedi: Otkrivenje 19,10; 22,8,9). Božji zakon i posvećenost Božjem daru proroštva ukazuju na ponizno prihvatanje Božje volje i obeležavaju ostatak poslednjeg vremena (uporedi: Gerhard Fendl, »Identifying Marks of the End -Time Remnant in the Book of Revelation« u knjizi *Toward a Theology of the Remnant: An Adventist Ecclesiological Perspective*, Angel Manuel Rodríguez, str. 139-158).

6. Veoma je važno zapaziti da pažljivo čitanje Otkrivenja kao celine, ukazuje da ove osobine nisu samo ograničene na jednu posebnu grupu. Da, Bog čuva

svoj Ostatak u toku istorije, ali On, takođe, iz meteža, mlakosti i greha poziva one koji su posvetili svoj život Hristu i spremni su da do kraja slede Njegovu reč. U Jevandelju po Jovanu 10,16. Isus opisuje ovu grupu na sledeći način: »I druge ovce imam koje nijesu iz ovoga tora, i one Mi valja dovesti; i čuće glas Moj, i biće jedno stado i jedan pastir.« U Otkrivenju 18,4. zabeleženo je da ova grupa živi u Vavilonu, ali je pozvana da izade iz njega.

7. Na kraju, eshatološki ostatak nije samo veran Božjim zapovestima i Njegovim prorocima nadahnutim Svetim Duhom – on, takođe, sledi Jagnje kuda god ono podje (Otkrivenje 14,4). Ta ljubav i posvećenost Hristu, i shvatnje da je On naš jedini Izvor spasenja, omogućava ovoj grupi da deli večno Jevandelje sa svakim plemenom, jezikom, kolenom i narodom. Bog poziva one koji su spremni da pozivaju druge.

Razmislite o ovome: Dok razmišljate o važnoj biblijskoj ideji Ostatka, razgovarajte u vašem subotnoškolskom razredu o najboljem načinu da stupite u dodir sa drugim hrišćanima i nehrišćanima u ovom posebnom istorijskom vremenu. Kako možemo biti oruđa nade koja verno predstavljaju Učitelja?

3. KORAK – PRIMENITE

Za razmišljanje:

- Šta znači da su Adam i Eva bili stvorenii kao moralno slobodna bića?
- Kako se poslušnost Božjim zapovestima i vera u Božja obećanja iskazala u Nojevom životu?
- Kako je Avramu vera uzeta u pravdu (Rimljanima 4,9)?
- Kako su objavlјivanje Jevandelja, kao i važnost Zakona, obuhvaćeni Prvom andeoskom vešću u Otkrivenju 14. poglavljiju?

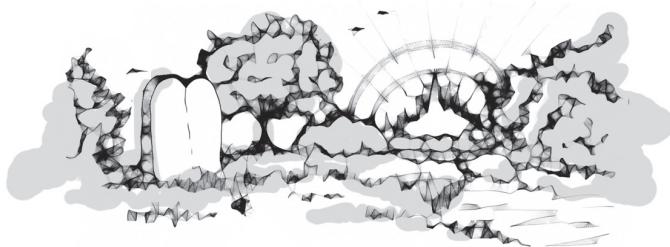
Za primenu u svakodnevnom životu:

- Kako možemo da izbegnemo osećanja nadmoćnosti i isključivosti kada upotrebljavamo izraz *ostatak*?
- Zašto je Bog stavio Adama i Evu na probu, kada je sve bilo savršeno? Da li je potrebno da i nas stavi na probu?
- Po čemu smo kao adventisti poznati u našoj zajednici? Da li po onome zbog čega smo i nastali?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Biti deo porodice uvek zahteva odgovornosti, i pruža prednosti. Razmislite o prednostima i odgovornostima adventističkih hrišćana. Zašto je važno da to imamo na umu, dok stupamo u kontakt sa drugima koji nisu adventisti?

HRISTOV CARSTVO I ZAKON

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Danilo 2,44.

Učenici će:

Saznati: Uvideće da će grehu i smrti doći kraj.

Osetiti: Radosno će očekivati novu Zemlju.

Činiti: Odlučiće da se potpuno posvete Božjem carstvu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

I Saznati: Kraj smrti

- A. Zašto ljubav može da postoji samo u moralnom univerzumu?
- B. Zašto se Isus nije poklonio sotoni i tako izabrao lakši put da dobije vlast na Zemlji (Matej 4,8)?
- C. Kako se Božji zakon neposredno odnosi na Njegovu pravdu?
- D. Zašto se zlo više nikada neće pojaviti, kada Bog uništi greh?

II Osetiti: Naša velika nada

- A. Kako možemo da budemo deo zajednice, a da, ipak, ne budemo »od ovoga sveta« (Jovan 17,14)?
- B. Kao novi građani u Božjem carstvu, trebalo bi da osećamo odanost Bogu. Kako ćemo je pokazati?
- C. Dok se borimo sa grehom i smrću kao posledicom kršenja Božjeg zakona, kako možemo ostati ispunjeni nadom?

III Činiti: Naša zakletva odanosti

- A. Zašto ne možemo da imamo dvojno državljanstvo u velikoj borbi između Božjeg carstva i carstva zla?

B. Kako nam okrenutost Nebu pomaže da živimo životom koji ima smisla i tako budemo bolji građani ovde i sada?

C. Šta se dešava sa našim duhovnim životom ako više naglašavamo Zakon u odnosu na milost ili milost u odnosu na Zakon?

Zaključak: Bog će stvoriti novi i večni svet u kome više neće postojati posledice kršenja Božjeg zakona. Svako od nas je pozvan da prihvati ponudu da postane stanovnik Božjeg carstva.

SMERNICE U PROUČAVANJU

1. KORAK - MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Danilo 2,44.

Ključno načelo duhovnog rasta: Ne možemo u duhovnom smislu sedeti na dve stolice. Nemoguće je biti veran i Bogu i sotoni u isto vreme. Svi moramo da napravimo izbor kome carstvu ćemo pokazati svoju odanost.

Samo za učitelje: Pitanje punovažnosti Božjeg zakona nije pitanje sa kojima se samo danas suočavamo. Greh se pojavio kada je sotona doveo u pitanje Božji karakter, koji se odražavao u Njegovom zakonu. Tako je greh ušao u naš savršeni svet i u velikoj meri ga iskvario. Isus je stupio na polje ljudske istorije da nas spase i obnovi. Na ponovo stvorenoj Zemlji, Božji zakon će svi slediti, a ljubav će suvereno vladati.

Postoji priča o jednoj veoma stidljivoj ženi koja je upoznala Isusa. Činilo se da nema nekih velikih darova koje bi upotrebila u službi Bogu, pa je pronašla svoje skromno mesto u crkvi i godinama verno organizovala zajedničke crkvene ručkove. Mnogo godina kasnije se razbolela i bila primljena u bolnicu. Kada joj je pastor došao u posetu, rekla mu je da je spremna da umre. Oči su joj sijale, dok mu je govorila kako se raduje Isusovom dolasku i vaskrsenju. Svoju nadu je želela da podeli sa drugima. Zamolila je pastora da se pobrine da, kada ljudi dođu na njenu sahranu, Biblija bude stavljena u njenu levu ruku, a plastična viljuška u desnu. Pastor je shvatio zašto je želela Bibliju, ali zašto plastičnu viljušku? »Pastore, godinama sam organizovala zajedničke ručkove. Iz sedmice u sedmicu sam podsećala ljude da zadrže svoje viljuške za dezert. Kada budu videli viljušku zapitaće se čemu to, a vi ćete im objasniti da želim da im poručim da najbolje tek dolazi!«

Ovog tromesečja, dok proučavamo o Božjem zakonu i divnoj milosti, ne smemo zaboraviti da držimo pogled na većoj slici. Greh i smrt neće imati poslednju reč. Kao adventistički hrišćani imamo prednost da kažemo svetu da najbolje tek dolazi u ponovo stvorenom savršenom svetu.

Uvodna aktivnost: Po čemu pamtimo sledeće ličnosti: Johan Sebastijan Bah, Tomas Edison, Stiv Džobs, Napoleon, majka Tereza? Po čemu biste vi voleli da budete upamćeni? Zašto?

2. KORAK - ISTRAŽITE

BIBLIJSKI KOMENTAR

Stvaranje ljudskog roda ne počinje zapravo u 1. Mojsijevoj 1. poglavlju. Ono je počelo kada je Bog, vođen ljubavlju prema stvorenjima, koja još nije stvorio, stvorio prelep i raskošnu planetu naseljenu bićima koja će na poseban način odražavati lik i sličnost sa svojim Stvoriteljem. Stvaranje je bilo utemeljeno na nebeskom zakonu koji je vladao iniverzumom. Taj zakon je označavao život, red, lepotu i stvaralaštvo i zasnovao se na ljubavi Boga Oca, Sina i Svetoga Duha – jer samo ljubav može da osmisli tako prelep svet.

I Kosmičke dimenzije

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Isaija 14,12-19; Jezekilj 28,12-19)

Nažalost to nije priča »i živeli su zauvek srećno«, zato što je nepoverenje, sumnja i zavist ušla u Nebesko carstvo. Dvanaesto poglavlje knjige Otkrivenja opisuje pobunu koju je predvodio pali anđeo nekada poznat kao Lucifer (Isaija 14,12-19; Jezekilj 28,12-19), koji je želeo da se uzdigne iznad zvezda Božjih i da se izjednači sa Svetomogućim. Ambicije su navele stvoreno biće da posumnja u božanske pobude izražene u Zakonu. Ova sumnja je bila utisнутa u savršeni svet – koji je imao samu jednu »nesavršenost«: bića koja je Bog stvorio nisu sledila Boga kao roboti; ona su imala slobodnu volju i mogućnost da donose sopstvene odluke. Dok zmija govori, »vidimo kako se pogrešno predstavljanje pretvara u nepoverenje, nepoverenje se razvija u neprijateljstvo, neprijateljstvo sazreva u strah.« (1. Mojsijeva 3,1.6.8.10; S. K. Tonstad, *The Lost meaning of the Seventh Day*, str. 464) U kontekstu kosmičkog rata tekst u Otkrivenju 12. poglavlju opisuje kako je Luciferova sumnja zarazila druge članove kosmičke porodice, i kako je čovečanstvo palo u istu zamku.

Razmislite o ovome: Razgovarajte u vašem razredu zašto je Bog stvorio ljudska bića sa slobodom izbora. Šta to govori o Stvoritelju? Šta to govori o zakonima koje je Stvoritelj uspostavio?

II Božji plan – nije naknadna misao

(Podsetite se u razredu teksta iz 1. Jovanove 3,8. i Jevanđelja po Jovanu 8,44)

Bog je neprekidno imao plan. Kao sveznajući Bog znao je kraj od samog početka. Bog je u Sinu predao Sebe kao žrtvu i još jednom pružio svima novu priliku. Ljudi su ponovo mogli da biraju – što je bilo izraženo u božanskom pozivu upućenom preko proroka da biraju Boga umesto Vala (novca, zadovoljstva ili svoga ja).

Kosmička borba koja se širila obuhvatala je pitanja u vezi sa Božjom celovitošću. Prvo, u 1. Jovanovoj 3,8. je zapisano: »Koji tvori grijeh od đavola je, jer đavo griješi od početka. Zato se javi Sin Božij da raskopa djela đavolja.« Đavo koji je grešio na početku daje okvir (ili zakone) koji je postojao tokom pobune na Nebu. Međutim, pored prestupa božanskog zakona, treba da razmotrimo problem dovođenja Božjeg karaktera u pitanje, što je, takođe, izraženo u zminjinim primedbama datim Evi u 1. Mojsijevoj 3. poglavljju. Stih u Jevanđelju po Jovanu 8,44. sadrži Isusov opis neprijatelja: »On je krvnik ljudski od početka, i ne стоји на истини; jer nema истине у њему; kad говори лаž, своје говори: jer je laža и отац лаži.« Isus prilikom opisivanja sotone pominje ubistvo i laganje – koji predstavljaju kršenje Božjeg moralnog zakona.

Razmislite o ovome: Zašto je važno da spasenje nije neka naknadna misao ili Božji hitan odgovor?

III Može li Bog biti pravedan i milostiv?

(Podsetite se u razredu teksta u Otkrivenju 12,10; Zahariji 3,1-5; Jovu 1)

Još jedno važno pitanje u kosmičkoj borbi između Hrista i sotone tiče se odnosa između Stvoritelja i stvorenog bića. Nezavisnot i samootvarenje bili su deo onoga što je Lucifer težio da zadobije. Zvezda Danica, kćer Zorina želela je da bude sama sebi gospodar i da se izjednači s Bogom.

Na kraju, Božja pravda i milost bile su ugrožene kada je sotona uputio izazov Trojstvu na Nebu. Budući da sotona neprestano optužuje Božji narod (Otkrivenje 12,10; Zaharija 3,1-5; upoređi: Jov 1), potrebno je da razumemo pitanje božanske pravde u ovom sukobu. Da li je Bog zaista pravedan? Da li ima miljenike? Kako deluje spasenje? Kako On može da oprosti grešniku koji je prekršio Njegov božanski zakon?

U toku celog tromesečja proučavali smo različite vidove Božje spremnosti da jednom zauvek odgovori na ova pitanja. Prvo obećanje dato Adamu i Evi ukazalo je na Onoga koji će stati na glavu zmiji. Prinošenje žrtava i obredi u

zemaljskoj Svetinji služili su kao očigledne pouke božanskog plana. Proroci su u Starom zavetu govorili o Mesiji i dodali delove slagalice koja će se pretvoriti u veću sliku. I onda, konačno, stvaralačka Reč koja je stvorila planetu postala je telo i uselila se među nas. Isus je pokazao ozbiljnost greha i čudo božanskog plana spasenja. Njegovim primerom bio je uzdignut Božji zakon i karakter. Njegova učenja ukazivala su na načela Carstva koja su bila drugačija od onih koja je podržavao pali Lucifer. Njegova žrtva platila je cenu za greh i za naše grehe – nevina Žrtva bila je ubijena, plaćajući otkup za krivca, koji treba u potpunosti da se osloni na tu Žrtvu.

Iako velika borba još nije gotova, pobeda je osigurana. Božji zakon i Božji karakter opravdao je Bog lično, koji je pokazao svoju održivost i koji je bio spreman da plati cenu prestupa.

Razmislite o ovome: Dok razmišljate o velikoj borbi, kako se taj kosmički sukob odigrava u vašem životu?

3. KORAK - PRIMENITE

Za razmišljanje:

-Koje optuze o Božjem zakonu je sotona pokrenuo na Nebu? Kako je Isus to opovrgao?

-Kako je sotona uspeo da se predstavi na Nebu kao predstavnik Zemlje?

-Kako je celo čovečanstvo usmereno osnovnim načelima Božjeg zakona?

-Koliko je tačno proročanstvo iz Knjige proroka Danila u 2. poglavljju, koje razmatra trenutne svetske ekonomske i političke prilike?

-Neki smatraju da će Bog na kraju svima dopustiti da uđu u Nebo zato što je On ljubav. Međutim, Biblija uči da će zli biti isključeni sa Neba. Šta ih to udaljava od Neba?

Primena u svakodnevnom životu:

-Šta se dešava ako naglašavamo Zakon na račun milosti i obrnuto? Kakav praktičan uticaj će to imati na naš život?

-Kao novi stanovnik neke zemlje, čovek mora da sledi njene zakone. Kako se to odnosi na hrišćane i Božji zakon?

-Kako možemo da živimo kao »stranci i došljaci na zemlji« i budemo »so zemljii«, dok vršimo uticaj na svet u društvenim, ekonomskim i političkim pitanjima?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Aktivnost: Nebo je često u savremenoj kulturi opisano kao mesto u kome svi nosimo bele haljine i provodimo večnost sedeći na paperjastim belim oblacima i sviramo na malim harfama. To ni približno nije tačno. Podelite sa razredom sliku u kojoj zamišljate Nebo? Kako će odsustvo greha i smrti uticati na vaš život? Čemu se najviše radujete?

